

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

12 Mart 2013 Salı

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

12 Mart 2013 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kanun Tasarısı ile (1/745) esas numaralı Tasarı ve (2/594), (2/847), (2/935), (2/1037) ile (2/693) esas numaralı Teklifler

1:37

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:8

Reşat DOĞRU	(Tokat)	1
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	1, 6:7
Hurşit GÜNEŞ	(Kocaeli)	2, 6
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	2:6, 7:8
Önerge		8

İKİNCİ OTURUM

9:37

Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	9
Muhammed Murtaza YETİŞ	(Adıyaman)	9, 11, 19
Vural KAVUNCU	(Kütahya)	9:10
Türkan DAĞOĞLU	(İstanbul)	10
Ali ÖZ	(Mersin)	11:12
Nesrin ULEMA	(İzmir)	12:13, 17
Nurettin DEMİR	(Muğla)	13:14, 19:20
Özgür ÖZEL	(Manisa)	14, 19
Ülker CAN	(Eskişehir)	14:16
İsmail TAMER	(Kayseri)	17
Candan YÜCEER	(Tekirdağ)	17:18, 19
Mahmut KAÇAR	(Şanlıurfa)	18:19
Turhan İÇLİ (Engelliler Konfederasyonu Başkanı)		20:21
Yusuf ÇELEBİ (Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı)		22:23
Nedim KILIÇ (Fiziksel Engelliler Federasyonu Genel Başkanı)		23:24
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	24:26
Madde 1		27:35
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	35, 36, 37

Özgür ÖZEL	(Manisa)	35:36, 37
Türkan DAĞOĞLU	(İstanbul)	36
Nurettin DEMİR	(Muğla)	36
Hatice KARA (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		36
Muzaffer YURTTAŞ	(Manisa)	36

ÜÇÜNCÜ OTURUM

38:

Akif KOCAOĞLU (Komisyonu Uzmanı)		38
Özgür ÖZEL	(Manisa)	38
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	38
Gazi ALATAŞ (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		38
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	39
Madde 2		39
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	39
Türkan DAĞOĞLU	(İstanbul)	39
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	39
Vural KAVUNCU	(Kütahya)	39
Madde 3, 4		39
Fatma ŞAHİN (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı)	(Gaziantep)	40
Özgür ÖZEL	(Manisa)	40

Açılma Saati: 15.40

Kapanma Saati: 19.31

BİRİNCİ OTURUM

12 Mart 2013 Salı

Açılma Saati: 15.40

BAŞKAN: Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ: Türkan DAĞOĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: İsmail TAMER (Kayseri)

KÂTİP: Sevim SAVAŞER (İstanbul)

_____0_____

BAŞKAN – Sayın Bakan, sayın üyeler, değerli bürokratlar, basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; toplantı yeter sayımız vardır. Komisyonumuzun 24'üncü Dönem İkinci Yasama Yılı 18'inci toplantısını açıyorum.

Öncelikle, ilk kez bir kanun tasarısını görüşeceğiz, o yüzden bütün Komisyon üyelerimize, Sayın Bakanımıza, değerli bürokratlara ve değerli çok sayıda misafirimiz var, onlara hoş geldiniz diyorum. Yeni dönem inşallah hayırlara vesile olsun temennisiyle toplantıyı açıyorum.

Sayın Bakanım, tasarıya geçmeden önce bir iki tane duyurum var, müsaadenizle onları duyurmak istiyorum.

Bilindiği gibi, 1 Mart 2013 tarihli bir yazı göndermiştim Komisyon üyelerimize, yeni İç Tüzük hazırlıklarını değerlendirilmek üzere. Hazır olan arkadaşlarımızdan bugün itibarıyla Komisyon görüşünü oluşturmak üzere o yazdıkları, hazırladıkları teklifleri almak istiyorum. Onları çünkü Meclis İç Tüzük Komisyonuna da göndermemiz gerekiyor. O yüzden, arkadaşımız Türkan Hanım gönderdi, diğer arkadaşlarımızın da İç Tüzük'le ilgili kanaatlerini alabilirsek bugün itibarıyla memnun olurum.

İkinci olarak söyleyeceğim şey de şudur: Tasarımla ilgili İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, bildiğiniz gibi, konuyu görüştü 1 Mart 2013 tarihinde. Bu konuyla ilgili de İnsan Hakları Komisyonunun –tali komisyondur- raporu Komisyon üyelerimize dağıtıldı, onları da incelemenizi istirham ederim.

Evet, şimdi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın kanun tasarısına geçiyoruz.

Gündemimizde, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş bulunan (1/745) esas numaralı tasarıyla, (2/594), (2/847), (2/935), (2/1037) ile tali komisyon olarak havale edilmiş bulunan (2/693) esas numaralı teklifler bulunmaktadır.

Öncelikle teklif sahiplerine, ardından da Sayın Bakanımıza kanun tasarısı hakkında açıklama yapmak üzere söz vereceğim.

Bu anılan beş teklifle ilgili sırasıyla teklif sahipleri buradalar ise onlara söz vereceğim.

(2/594) esas numaralı teklif sahibi Sayın Sinan Oğan veya Sayın MHP Grup Başkan Vekili Oktay Vural? Zannediyorum yok.

(2/693) esas numaralı, İzmir Milletvekili Sayın Erdal Aksünger'in teklifi; Sayın Aksünger de yok.

(2/847) esas numaralı, Tokat Milletvekili Sayın Reşat Doğru ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Şandır'ın teklifi var. Sayın Doğru zannediyorum konuyla ilgili konuşacak.

Buyurun efendim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, teklifimizdeki esas amacımız isim değişikliğiyle ilgilidir. Bu kanun da bu şekilde bütün gruplar tarafından bir fikir birliği içerisinde gelmiş olmasını da önemsiyoruz.

Tabii, bu kanun çok az, kısa, maddeler içerisinde olması münasebetiyle tahmin ediyorum en kısa zamanda görüşülüp Genel Kurula inecektir. İlerideki maddelerde fikirlerimi söyleyeceğim, bu kadar yeterli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Doğru.

(2/935) esas numaralı kanun teklifi sahibi İzmir Milletvekili Sayın Musa Çam?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bütçede o da efendim.

BAŞKAN – Musa Çam bütçede, evet.

Ve son olarak da (2/1037) esas numaralı kanun teklifi sahibi Kocaeli Milletvekili Sayın Hürşit Güneş.
Sayın Güneş'i görüyorum, buyurun efendim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Yasa teklifim temel olarak Bakanlığın yasa teklifiyle aynı paralelde. Bakanlık da paralel bir yasayı getirmiş. Geçtiğimiz günlerde zaten, bildiğim kadarıyla, benim, Adalet ve Kalkınma Partisinin grup başkan vekilleriyle görüşmem sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisinin Merkez Yönetim Kurulunda konu Başbakana iletilmişti ve Başbakan bunu olumlu karşıladığını söylemişti. Hatta, bildiğim kadarıyla, Adalet ve Kalkınma Partisinin tüzüğünde de yer alan “Sakat” veya “Özürlü” gibi kelimelerin de arındırılmasını Başbakan talep etmiş. Dolayısıyla, benim, ana muhalefet partisinin bir mensubu olarak verdiğim yasa teklifinin iktidar partisi tarafından da getirilmesinden memnuniyet duydum. Eğer ki teklifimdeki ayrıntılardan yararlandılarsa bu da memnuniyet verici.

Bununla beraber hemen şunu belirtiyim: Temel yasa teklifi, tabii doğal olarak bir yasa teklifi, tasarısı olarak Hükûmetten geliyor fakat şöyle bir şey var: Anayasa’da bir değişiklik yapmak gerekiyor. Anayasa’da değişiklik yapmak da tabii yasa sürecinden biraz farklı. Fakat bu konuda Medisteki tüm gruplarda bir konsensüs var. Barış ve Demokrasi Partisinin yetkileriyle de görüştüm, Milliyetçi Hareket Partisinin yetkilileriyle de görüştüm, onlar da bunu desteklemeye hazırlar. Eğer ki Hükûmet yahut iktidar partisi, bu anayasa değişikliğini destekleme konusunda kararlılık ve irade gösterirlerse, Anayasa’daki “Özürlü” kelimesini değiştirerek, bunun küçük düşürücü bir sözcük olduğunu yahut tabir olduğu anlayışıyla oraya “Engelli”yi koyabiliriz. Zaten o da topluma engellilere bakışımız konusunda siyaseten büyük bir değişiklik yaptığımız anlamını taşır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum teklif sahibi arkadaşlarıma.
Şimdi de tasarıyla ilgili Sayın Bakanımıza söz vermek istiyorum.
Buyurun Sayın Bakanım.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrasiden gelen değerli bakanlık temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarımızın, konfederasyonumuzun değerli başkanları, değerli katılımcılar; ben de şahsım ve bakanlığım adına, Müsteşar, Müsteşar Yardımcımız ve Genel Müdürümüz olarak bugün bu bize göre çok önemli gördüğümüz değişimi yapmak üzere komisyonunuzdayız.

Öncelikle size hayırlı, uğurlu olsun diyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Çok araştırma komisyonu başkanlığı yaptınız, başkanlık tecrübeniz var.

BAŞKAN – Eştâfurullah.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Bu tecrübeyle de burada çok başarılı bir dönem geçireceğinize yürekten inanıyorum, hayırlı, uğurlu olsun.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu arada Sayın Alev Dedegil de Komisyonumuza yeni üye olarak seçildi. Hem ben Sayın Alev Dedegil’e hayırlı olsun demek istiyorum. Belki siz de hayırlı olsun demek istersiniz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Alev Dedegil milletvekilimizin o kadar çok görevi var ki, Allah yardımcısı olsun, kolay gelsin, hayırlı, uğurlu olsun.

Hem Komisyona hem şu ana kadar benim onuncu yılım, Parlamentoda da üçüncü dönemim. Engelli kardeşlerimiz adına Parlamentoda ne zaman ne getirsek partiler üstü bir yaklaşımla çalışıldı ve hep çok hızlı bir şekilde ve ortak akılla ve hep evet oyuyla çok daha güçlendirilerek çıktı. Bu bakımdan da ben Parlamantonun, engelli kardeşlerimiz, engelli vatandaşlarımızın yaşam kalitesini yükseltmek adına hem hukuk devleti olma adına hem uygulamalarda yaşanan sorunları hızlı bir şekilde takip etme adına gösterdiği gayretten dolayı da yine çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle neden bunu getirdik, Komisyonunuzu bir bilgilendirmek istiyorum müsaade ederseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Şimdi, baktığınız zaman bir tanımlarla ilgili bir değişim var. Şimdi içerik olarak baktığınız zaman da tanımlı değiştirince ne olacak, ne değişecek şeklinde haklı olarak da birtakım kafada soru işaretleri olabilir. Aslında her şey düşünceden başlıyor. Düşünce davranışlarımızı, davranışlarımız yaşam şeklimizi, yaşam şeklimiz de algılarımızı ve ön yargılarımızı oluşturuyor. Bu bakımdan biz bu tanımlamaların hepsinin engelli olarak değiştirilmesini çok

önemsiyoruz, hem engelli kardeşlerimizin negatif algılanması açısından bunun değişmesi gerektiği için önemsiyoruz hem de toplumun zihinsel dönüşümü bakımından, toplumda engelli kardeşlerimizle yaşamı paylaşma adına, yaşamın her alanında onlarla beraber, eğitimde, sağıkta, istihdamda, yani nimette ve külfette eşit bir şekilde engelli-engelsiz bir bütün olabilmek adına da aslında meselenin engelsizlerin empatisinde ve engelsizlerin bakışında çok ciddi sorun olduğunu sahadan da gelen bir kişi olarak bunu gördüğüm için bu değişimin de isimden başladığına inanarak bugün bunu getirdik.

Ayrıca, biz biliyorsunuz 2007 yılında çıkan Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesine taraf olduk ve 2009 yılında da bunu çekincesiz imzalayan bir ülkeyiz. Burada baktığınız zaman engelli hakkı insan hakkının ayrılmaz bir parçası. Her türlü ayrımcılığı reddeden, onların yaşamın her alanına ulaşmasını sağlayan, onların yaşamdaki erişilebilirliğini güçlendiren ve onurlu yaşam mücadelelerinde yanında olan bir anlayışın bir sonucudur bu. Artık biz tıbbi bir yaklaşımdan değil sosyal bir yaklaşımdan bahsediyoruz. Artık biz, yardım anlayışından çıkmış hak anlayışına, hak ve hukuk devleti anlayışına dönüştürmüş bir anlayışa dönüştürmüş durumdayız ve biz de artık şuna inanıyoruz ki, 2023 dünyanın en büyük 10'uncu ekonomisi olacaksak, bir kere 74 milyon sürdürülebilir kalkınmada potansiyelini kullanmamız gerekiyor. Burada biz özellikle kadınları, burada biz özellikle yaşlıları, yani herkesin, bu ülkenin bütün vatandaşlarının bu ülkenin katma değerine koyacak çok şeyi var ve biz bunları sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası yaparken, diğer taraftan da engelli kardeşlerimizin de toplumun sürdürülebilir büyüme, kalkınma hamlesinde gücünü kullanmayı çok önemsiyoruz. O yüzden bu tanımları değiştirmek işin başlangıcı. Esas bizim bundan sonra engelli, sivil toplum kuruluşlarımızla da beraber çalıştığımız daha farklı bir çalışma var, onun da sonuna gelmiş bulunuyoruz. Bugün sizlerle beraber de hem şu ana kadar yaptığımız çalışmayı hem bundan sonra yapmak istediğimiz nasıl bir değişim istiyoruz, hangi yasada nasıl bir değişim getireceğiz Komisyonla bunu paylaşmak istiyoruz. Hem şu ana kadar verilen öneriler var tanımlar doğrultusunda, Sayın Doğru'nun da söylediği, Sayın Güneş'in de söylediği tanımlamaları birleştirip, bu işin daha başlangıç kısmı.

Arkasından, sizden gelen öneriler doğrultusunda da hazırladığımız taslağı olgunlaştırıp hızlı bir şekilde ikinci defa yeniden huzurlarınıza gelmeyi çok önemsiyoruz çünkü bu bakımdan da baktığımızda, birçok sahadan gelen, uygulamadan gelen farklı sorunlar var. 2007 yılında çıkardığımız yasanın bu bakış açısıyla yeniden yapılması gerekiyor.

Ayrıca, biraz önce yine Sayın Güneş'in söylediği Anayasa değişikliğiyle ilgili de, Sayın Başbakanımız Bakanlar Kurulunda, bunun merkez yürütme kurulunda konuşulduğunu, hızlı bir şekilde bütün partilerin de bu konuda, zaten bundan önce olduğu gibi, ortak görüş içerisinde olduğunu, bir anayasa değişikliği bekleme ihtiyacı olmadan da bizim bunu değiştirebileceğimiz talimatını bize verdi. Biz de teklifimizi Bakanlar Kuruluna gönderdik. Eğer başarabilirsek, hem bunu hem Anayasa değişikliğini hem de arkasından çıkaracağımız bu yasa değişikliğiyle ilgili kısmı da hep beraber bir paket yapalım, bu paketi de hızlı bir şekilde Meclis tatile girmeden de haziran öncesinde de çıkaralım arzusundayız. O yüzden, bu tanımları çok önemsiyoruz.

Ayrıca biz Sayın Başkanım, artık engelliye yeniden tanımlıyoruz. Engellinin yeniden tanımlanmasında, müsaade ederseniz bu tanımları Komisyona okumak istiyorum. Bir paradigma değişikliği var burada. Bireyi sosyal çevre etkileşimiyle birlikte tanımlıyoruz ve diyoruz ki: "Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey." Yani burada kişiye ait bir kusur değil, kişinin bu farklılığından dolayı onu kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey olarak tanımlıyoruz. Bu tanıma göre de bizim hızlı bir şekilde kendi alt yapımızı oluşturmamız lazım. Sayın Güneş'in genel gerekçesinde de söylediği gibi, bunu da çok doğru buluyoruz, "Sakat, çürük, özürlü" kavramlarının aslında burada baktığınız zaman aynen Sayın Milletvekilimin genel gerekçesindeki "Mazeretli, kabahatli, kusurlu, defolu, elverişsiz" şeklindeki negatif algılanmasından kaynaklı bir sorun olduğunu düşünüyoruz. Bunu "Engelli" şeklinde değiştirdiğimiz zaman da bu algının pozitifte döneceğine inanıyoruz. O yüzden de bu değişikliği yaptık.

Peki, arkasından biz hangi kanunda ne tür bir değişim talep ediyoruz, müsaade ederseniz onu da Komisyon üyeleriyle paylaşmak istiyorum ve oradan sizden gelecek öneriler doğrultusunda da bu çalışmalarımızı değiştireceğiz.

Öncelikle "Doğrudan ayrımcılık, dolaylı ayrımcılık" gibi yeni tanımlamalar koyuyoruz ve "Makul düzenleme, rehabilitasyon" şeklinde yeni tanımlamalar koyuyoruz.

Ayrıca, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Belediyeler Birliği Kanunu, İşsizlik Sigortası Kanunu, İş Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Devlet Memurları Kanunu, Özel Tüketim Vergisi Kanunu, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Karayolları Trafik Kanunu, Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanunu, Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanunu'yla beraber Afet ve Acil Durum Yönetmeliği Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun gibi bu kanunlarda şu anda yeni baktığımız tanımlama ve yeni ihtiyaca göre bu kanunların içeriğini de değiştirdik.

Şunu da yapabiliriz: Hazırladığımız taslağı size verebiliriz, sizden gelecek önerileri bunun içerisine koyarak buraya getirebiliriz ama bunu da bir fırsata dönüştürmek ve sizin görüşlerinizi de alarak bunu olgunlaştırmak ve ondan sonra Bakanlar Kuruluna da göndermeyi istiyoruz.

Bir de Başkanım, müsaade ederseniz, biz şu ana kadar engellilerle ilgili neler yaptık, işin paradigmasıyla beraber birkaç rakamı da Komisyondaki arkadaşlarımızla da paylaşmak istiyoruz ve bir de dönüşümden bahsetmek istiyoruz.

BAŞKAN – Evet efendim, buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Şimdi bakımda dönüşümden bahsedeceğiz. Toplum temelli bir bakım politikamız var, ihtisaslaşmış kurumlara dönüştüreceğiz. Artık büyük büyük koğuştan çıkıyoruz, ihtisaslaştıracacağız, daha küçük ihtisas kurulları oluşturacağız. Ev tipi kuruluşlar oluşturacağız. Gündüzcü hizmetlerin yaygınlaştırılmasını önemsiyoruz. Standartlarımızı ve sertifikasyonlarımızı yeniden belirliyoruz. Bunu yaparken iyi bir denetim ve izleme sistemi oluşturuyoruz ve üniversitelerle de etkin bir iş birliği planlıyoruz. Özellikle özel rehabilitasyon merkezlerinde yaşanan sıkıntıdan dolayı çok hızlı bir denetim sistemi yaptık ve 15 özel rehabilitasyon merkezinin valilikler tarafından kapatılmasıyla ilgili kararımızı bildirdik ama arkasından yeni bir yönetmelikle bu işin takibini, zaten yeni açılmalarını da durdurduk Sayın Başkanım mayıs ayı itibarıyla. Ayrıca biz yeni bir yönetmelik çalışması yaptık, oradaki uzman kadrolar, oradaki fiziksel şartlar, bunların hepsinin de kurum görüşlerini sivil topluma ve ilgili kurum görüşlerine açtık. O da hızlı bir şekilde yeni bir rehabilitasyon yönetmeliği sistemini de hayata geçiriyoruz.

Peki, burada bizim kuruluş sayısı ve yararlanan kişi sayısı nedir diye bakacak olursanız, bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin şu ana kadar sayısı kaçtı, bundan sonra ne planlıyoruz diye bakacak olursak, tabii bu iş bir yıllık, iki yıllık bir iş değil. Siz de takdir edersiniz biz bir on yıllık süreci bu konuda değerlendiriyoruz ve 2002 yılında bakım ve rehabilitasyon merkezi yatılı sayımız 21 iken 2012’de 62’ye, 2013’te de 63’e çıkmış durumda. Yararlanan kişi sayısına baktığımız zaman da 2002 yılında 1.843 kişi bundan istifade ederken 2012 yılında 3.218 kişi istifade etmiştir. 2013 planlamamız da 3.386 kişidir.

Engelsiz yaşam merkezleri, bunlar, artık koğuştan çıktığımız, bir yaşam merkezine dönüştürdüğümüz sistemler. Bu sistem 2002 yılında yoktu, Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım. 2012 yılında 18 kuruma dönüştü, engelsiz yaşam merkezi. 2013 yılında da bunu 22 kuruma dönüştürüyoruz. Yararlanan kişi sayısı da 1.908’den 2.148’e planlıyoruz, 2013 yılı içerisinde.

Umut evleri, aslında herkes kendi şehrinde bunu görmüştür. Biz, aslında bunu çocuk evlerimizle de paralel götürüyoruz. Artık koğuştan mümkün olduğu kadar çocuklarımızda da çıktığımız için engellilerimiz için de yaşamın içinde olsunlar istiyoruz. Bir apartmanda bir daire tutup engelli kardeşlerimiz -tabii uzman görüşünü de alarak- birbiriyle yaşamaları, birbirine engel olmayacak kardeşlerimizin yaşam standartlarını değiştiriyoruz.

Umut evlerini de 2012 yılında 17 tane açtık Başkanım. 2013 yılında da 67 tane planlamış durumdayız. 95 kardeşimiz bu konuda umut evlerinden istifade etti 2012 yılında. 2013 yılında bu çalışmayı tamamlarsak 373 engelli kardeşimize umut evi açmış olacağız. Bu konuda da sayın Komisyon üyelerimizi de bilgilendirmek istiyorum.

Peki, evde bakım ücreti ve özel kuruluştaki bakım ücreti... Şu ana kadar biz “Bu işe ne kadar mali destek ayırdık?” diye bir soru gelecek olursa da evde bakım 2007 yılında başladı Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım. 2007 yılında bu, 30 bin kişiyle başladı, şu anda 2012 yılında 400 bin kişi evde bakım ücreti alıyor ve 2013 yılında da şu an bize gelen taleplerle planlamamıza baktığımız zaman bu, 481 bin kişiye ulaşacak ve ayrılan bütçe miktarı da 3 milyar 450 milyon TL olarak da bu işe mali destek ayırmış durumdayız.

Ayrıca, özel kuruluşlarda bakımlarımız var. Burada da 2007 yılında 351 kişi bundan istifade ederken 2012 yılında 9.565 kişi istifade etmiştir, özel kuruluşlardan. 2013 yılında da 12 bin 500 kişi bundan istifade edecek şekilde bu işin planlamasını yaptık. 2013 bütçesinde buna ayırdığımız miktar da 203 milyon TL’dir.

Bir de Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; yaşlı bakım rehabilitasyon merkezlerimiz var yatılı. Burada da çok önemli bir şekilde hem kuruluş sayımızı artırdık hem yararlanan kişi sayısını artırdık. 2002 yılında 4.900 kişi, bu yaşlı bakım rehabilitasyon merkezimizden istifade ederken 2012 yılında 10.941 kişi istifade etti. 2013 yılında da 11.700 kişi bundan istifade etti.

Yaşam evleri, aynen bu umut evlerindeki engelliler gibi çocuk evlerindeki çocuklarımız gibi yaşam evleri de... Ankara’da mesela şu anda açılışını yaptık. Huzurevinde olan 4 kardeşimizi daha doğrusu, yaşlı vatandaşımızı, ablamızı aldık, bir apartman dairesi kiraladık. Ben yerlerinde gittim, ziyaret ettim. “Kendi odam var, halım var. Artık kendi evimin içerisinde, kendi odamın içerisinde kendi yaşamımı sürdürmekten dolayı çok mutluyum.” diyor. Mümkün olduğu kadar bu yaşam standartlarını... Yani “halım vardı...” Halı daha önce yok muydu? “Halıya basıyorum.” diyor. O bakımdan yani koğuştan çıkıp kendine özgün bir mekânın

olması onun aktif yaşlanmasını da ve kalan ömrünü de daha huzurlu ve mutlu geçirmesini de önemseydiğini belirtmek adına bunu söylüyorum.

Ayrıca, Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; istihdamla ilgili Komisyon üyelerimizi bilgilendirmek istiyorum. Biz, geçen yıl -hepinizin takibiyle- yeni bir sınav sistemine geçtik. Daha önce tek bir sınav sistemi yapıyordu ve çok haklı bir şekilde - bugün burada engelli olan kardeşlerimizin de bize çok ciddi eleştirileri vardı- çünkü bedensel engelli, görme engelli, işitme engelli ve zihinsel engelliler aynı sınava girince biri görüp, öbürü duyup, öbürü anlayana kadar bedensel engelli bunu yapıp çıkıyordu. Diğerlerinin bu sınav sisteminde başarması, puan alması ve yerleşmesi mümkün değildi. ÖSYM, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlığı, bir de akademik gruplar çok önemli bir mutfak çalışması yaptık -ve burada iki konfederasyon başkanımız var, onlar da masada oldular- biz bunları kendi içinde sınav ettik. 60 bin engelli vatandaşımız bu sınava girdi. Geçen yıl biz 7 bin kadro açtık ve bunun 5 binini yerleştirdik. Sorun şu: Neden boş kalıyor? Açılan kadroya yetişmiş, o eğitimden engelli kardeşimiz daha yetişmemiş durumda. Açılıyor mesela, Sağlık Bakanlığı kamu hastanesinde 2 bin kadro açtı. Ama o ihtisas alanına yetişmiş engellimiz yok. Hâlâ engellilerimizin yüksek öğrenime gitme oranı yüzde 3 civarında. O yüzden bir taraftan da eğitimde onların fırsat eşitliğini sağlayarak açtığınız istihdamı dolduracak kadroyu güçlendirecek altyapıyı da oluşturmamız lazım. Bu yıl da biz 8.150 kadro açtık. Nisan ayının başında 2'inde, 3'ünde yine bu devlete alımları hızlı bir şekilde çoğaltacağız.

Tabii, engelli alımları lise ve üstü, iki yıl ve üniversite için oluyor, bir de ilkokul mezunları var. Kura sisteminde sayı çok düşük olduğu için biz bir taraftan da engellilerimizin girişimci olacağı alternatifleri çok önemsedik ve KOSGEB'le Girişimci Engel Tanımaz şeklinde çok önemli bir proje başlattık ve hibe desteği veriyoruz.

Ayrıca, hepinizin çok yakinen bildiği, zihinsel engellilerin anne ve babalarının bizden hep bir talebi var, biz öldükten sonra bizim çocuklarımız ne olacak? Onun için de korumalı iş yerlerini bizim çok sayıda güçlendirmemiz lazım hem mevzuatı değiştiriyoruz hem de hibe desteği veriyoruz, yaklaşık on beş gün önce İŞKUR'la beraber bu çalışmayı yaptık. 150 bin TL hibe desteği başladık. Bu yıl yirmi yerde korumalı iş yerini açmayı başarmak istiyoruz. Özellikle down sendromlu, otistik çocuklarımızın, zihinsel engellilerin burada bu sistemin içerisine girmesini ve istihdamın bir parçası yani sürdürülebilir kalkınmanın bir parçası olmasını çok önemsiyoruz. Yalnızca engelli sınavını bekleyen engelliler değil, birçok alternatifi değerlendiren ve kendi kendine yeten engelliler olmasını istiyoruz.

En büyük sorunumuz, sizin de takip ettiğiniz gibi, erişilebilirlik, ulaşılabilirlik. Burada 6'ncı ayda kanunun zamanı doluyor. Biz geldiğimiz zaman burada özellikle standartların belirlenmesi ve yerel yönetimlerin hızlı bir şekilde kendini bu konuda revize etmesi ile ilgili çalışmayı hızlandırdık. Önce bütün Türkiye'de 3 bin kişi teknik personel desteği verdi çünkü YÖK'le yaptığımız toplantıda da mimarlık eğitiminde dahi engellinin ulaşılabilirliği ihtiyacı olan teknik altyapının, derslerin yeterince verilmediğini gördük. Hemen YÖK Başkanımıza söyledik, bir protokolde bunu özellikle belirttik "mimarlık eğitimi içerisinde mutlaka engellinin ulaşılabilirliği için teknik alt yapıyı bilmesi gerekiyor." Ama biz bir taraftan da eğitici eğitimine başladık, 14 ilde yerel yöneticilere ulaşılabilirlik eğitimini 3.500 kişiye verdik.

"UDEP" dediğimiz 7 ilde uygulamada da 6 milyon 657 bin TL ulaşılabilirlik desteği verdik. Özellikle daha küçük yerlerde, onlara mali destek vererek, teknik destek de vererek bunu başarmalarını sağladık. Mesela, yaklaşık yirmi gün önce Çankırı'daydık, Sayın Başkanım. Burada bu verilen destekle beraber bir vali yardımcısı ve bizim arkadaşlarla beraber orada engellinin ulaşılabilirliği ile ilgili şehir yeniden yapılıyor; kaldırım, alt geçit, üst geçit, toplu taşıma sistemi, kapalı sistemler standartlara göre ne yapılması gerektiğiyle ilgili mali desteği de verdik. Hızlı bir şekilde yapılıyor, bu konuda çok fazla projelere girmek istemiyorum, onları geçiyorum.

Bir şey çok önemli. İşaret dili de, yine hepinizin bildiği gibi işaret dili ve sistemiyle ilgili de Millî Eğitim Bakanlığıyla ve Türk Dil Kurumuyla çalıştık, standartları oluşturduk. İşaret dili sınavını, tercümanlığını yetiştirebilmemiz için önce standardını oluşturmamız gerekiyordu. Şu anda bunu da başarmış olduk ve hızlı bir şekilde bizim kendi Bakanlığımız başta olmak üzere işaret dili bilen, işaret dili tercümanlığı olan ve bu standardın eğitimini almış kişilerin işe yerleştirilmesini sağlayacağız.

Genel manada bundan sonraki kısımda sizin soru-cevaplarınız ve değerlendirmeleriniz ölçüsünde müsaade ederseniz devam edeyim.

Kısaca şunu demek istiyorum: Biz, eğer ileri bir demokrasiye gideceksek Sayın Başkanım, güçlü toplum olmak durumundayız. Güçlü toplum olma da engellisinin kendini güçlü olarak hissettiği toplumdur. Engellinin istediği yere güvenli, bağımsız bir şekilde ulaşabilir, eğitimde, sağlıkta, istihdamda önündeki bütün engellerin kaldırıldığı bir toplumdur. Bu hedefe ulaşmak için de önümüzde daha büyük bir yol var, katedilmesi gereken büyük bir mesafe var ama biz Bakanlık olarak bu konuda Genel Müdürlüğümüzle beraber çok önemli çalışmaları, yapısal dönüşümleri çalışıyoruz. Sağlık Bakanlığıyla mesela, şu anda sağlık raporu

üzerinden çalışıyoruz, otomasyona geçmeye... Siz müsteşarlığınız döneminden bunu çok daha yakinen biliyorsunuz. Otomasyona geçip rapor sisteminde bugün yaşanan sorunları çözecek yapısal dönüşümler üzerinde çalışıyoruz. Bunları başardığımız zaman da bugün birçok uygulamada yaşanan sıkıntıyı düzeltmek istiyoruz ve en önemli şey de zihinsel dönüşümü başarmak istiyoruz.

Ben şu ana kadar verilen bütün destekten dolayı çok teşekkür ediyorum ve bu çalışmanın hızlı bir şekilde diğer çalışmayla bir bütün hâline gelerek Genel Kuruldan geçmesini çok önemseyeceğimizi ve buna da hazır olduğumuzu, gelecek bütün görüşleri de değerlendireceğimizi ifade ediyor, heyete saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten oldukça kapsamlı bir konuşma yaptınız. Tabii, ben burada şunu anlıyorum: Bu tasarı aslında kanunlarda ve kanun hükmündeki kararnamelerdeki engelli kardeşlerimize yönelik negatif algıyı değiştirmeye yönelik bir ayıklama kanunu ve günün koşullarına uygun ve onlardaki o negatif algıyı da ortadan kaldırmaya yönelik bir tasarı. Ama şunu da görüyorum ki: Daha kapsamlı bir paket hazırlığı var, burada mutlaka Komisyonumuzun değerli üyelerinin, STK'ların, meslek örgütlerinin çok değerli katkıları da olacak, onları da mutlaka alacaksınız. Ve inşallah, bu dönem bitmeden o paketi de yasalastırmayı inşallah umut ederiz.

Bir şey var, Sayın Bakanım, o konuyla ilgili -belki bir önerge var, onu okutup oylayacağım ama- Sayın Hurşit Güneş'in anayasadaki o ibarelerin de değiştirilmesi gerektiğine dair de belki ayrı bir çalışma yapmak da gerekir. Tabii, o birazcık daha...

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Biz çalışmamızı yaptık, Başbakanlığa gönderdik. Elimizde hazır yani. Teklifimizi gönderdik.

BAŞKAN – Tamam güzel.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – İsterseniz görüşümü söyleyeyim o konuyla ilgili Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Bakanın dediği gibi aslında çok basit bir şey. 4 tane partinin grup başkan vekilleri imzalar eğer Meclis Genel Kuruluna bir şey indirirlerse anayasada yeterli çoğunluk bulunur. Bana kalırsa kişisel teklifim şudur: Bu değişiklik, bu sizin tabirinizle “ayıklama yasası” diyorsunuz ama ben aslında onun daha önemli bir şey olduğunu düşünüyorum. Sayın Bakan da, sanıyorum, o görüşte. Bu çok önemli bir fark, bir anlayış değişikliği. Engellilere nasıl baktığımızla ilgili bir anlayış değişikliğini ifade edecek bu yasalardaki bütün bu “sakat”, “özürlü”, sizin saydığınız bütün o tabirlerin kaldırılması ve engelliye yani “handicap” dediğimiz Batı’da kullanılan tabire geçilmesi... Anayasadaki değişiklikle beraber getirilirse bence toplumda bu büyük algı değişikliğini yaratmış oluruz. Dolayısıyla, Hükûmetin getirdiği bu yasa teklifini eğer iktidar partisinin grup yönetimi Parlamentodaki diğer muhalefet partilerinin grup yönetimiyle yeniden koordinasyonu sağlarsa -nihayetinde ben sade bir milletvekiliyim- o koordinasyonu kurarsa bu yasa teklifi Genel Kurula geldiği zaman yani Hükûmetin getirdiği -diğerlerini birleştiriyor arkadaşlar zaten- beraberinde anayasa değişikliği yapılır ve toplumda o büyük algı değişikliği, anlayış değişikliği yer bulmuş olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli üyeler; bir önergemiz var, birleştirme önergesi. Onu okutup daha sonra da oylarınıza sunacağım.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkanım, ondan önce söz talebimiz var.

BAŞKAN – Yani teklif ve tasarıyı birleştirip ondan sonra söz vermeyi düşünüyorum ama. İsterseniz, birleştirecek belki daha rahat konuşabilirsiniz, Sayın Çelebi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Hayır, yani geneli üzerinde bir değerlendirme yapmak hepimizin hakkı.

BAŞKAN – Sonra tümü üzerindeki tartışmayı açacağım.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkanım, yani mikrofonu açmıyorsunuz ama şunu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah efendim.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Temayül olarak en azından grup sözcüleri arkadaşlarımıza bu konuya ilişkin yaklaşımını önceden ifade etme hakkının tanınmasını diliyorum

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şundan dolayı diliyorum, şimdi, şöyle bir model oluyor: Burada Sayın Bakan konuşuyor, televizyonlar veriyor. Ya, muhalefet partilerini bu konudaki görüşleri alınmıyor ve çıkıyor televizyona. Yani bunu bir irade olarak söylemek istiyorum. Yani burada diğer siyasi partiler, gerçekten, bu sürece nasıl bakıyorlar, nasıl değerlendiriyorlar? Burada temel bir

mutabakat var. Yani illa derdimiz de televizyonlara çıkmak değil ama madem güzel bir şey yapılıyor, bu güzeli de yansıtmak açısından böyle bir temayülümüz var ve daha düzgün olur

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Grup sözcülerine böylesi bir değerlendirme imkânı veriliyordu. Öncelikle bunu belirtmek istiyorum.

Yeniden görevinizde başarılar diliyorum Sayın Başkan. Sayın Bakanım, hoş geldiniz, değerli müsteşarların, değerli kurum temsilcilerinin, Komisyonumuzun çok değerli üyelerinin -Komisyon dışından gelen milletvekili arkadaşım aramızda- çok sayıda arkadaşımızın bu temele yönelik değerlendirmelerine katılıyoruz. Yani bu yasa teklifinin özüne bütünüyle katıldığımızı ifade etmek isterim her şeyden önce.

Burada daha önce de Komisyonunda bunları yasa görüşmelerinde dile getirmiştik. Ama çok kapsamlı bir değişikliğe ihtiyaç olduğu için, çok ayrıntılar olduğu için bunun ayıklanması gerektiği söylenmişti. Yoksa burada da, Komisyonunda gerek “sakat” gerek “özürlü” gerekse “çürük” gibi deyimlerin toplumda ciddi anlamda sıkıntı yarattığını, komplastırdığını ve yeni bir tanıma ihtiyaç olduğu... Bu öneriler doğrultusunda Komisyonunda -Komisyon üyeleri arkadaşlarım ayırım yapmadan- AK PARTİ’li arkadaşlar da, CHP’li arkadaşlar da, BDP’li arkadaşlar da, MHP’li arkadaşlar da bunu dile getirmiştik ve burada bunları konuşmuş idik.

Şimdi, tabii verilen öneriler ve en son Bakanlığın da bu konudaki çalışmaları sonucu önemli bir noktaya geldiğini ben de kabul ediyorum. Burada Sayın Bakanın ifade ettiği bir yaklaşımı ben de önemli buluyorum çünkü diğer yasalarda da bu çokça zikredilen kelimeler ve sözcükler. O kanun hükmünde kararnamelerden başlayın, oradan çıkan kanunlar dâhil veya yürürlükte diğer kanunların müktesebatında da var düzenlemeler; bunların tamamının ayıklanmasına ilişkin bu çalışmaların en kısa zamanda görüşülerek karara bağlanmasını ben de diliyorum. Çünkü bir taraftan bunu yaparken diğer kanunda bu hükümler devam ettiği sürece hani algıda gene “çürüktür” gibi veya “özürlüdür” ,“sakattır” gibi deyimler durdukça gene algı yönetimini birden kotaramayacağız. Onu çok uzatmadan, ivedilikle bunu görüşmekte yarar var.

Bir de Sayın Bakanımdan şöyle bir ricada bulunuyoruz, tabii, biraz önce anlattı, geniş bir perspektifte yapılan çalışmaları. Bu sınavlarla ilgili bir şeyler söyleyeceğim, Sayın Bakan, işte siz diyorsunuz ki: “Yetişmiş bu anlamda insan olmadığı için bu konuda istihdama yeterince insan katılamıyor.” Birçoğunda duyuruda sorunlar var. Yani bu kapasitede olanlar var, Sayın Bakanım şu anda, bize müracaat edenler var. Ama ne yazık ki bu süreçleri kaçırmışlar, bu duyuruları kaçıranlar var. Bu bilgi akışından kaynaklı ama bu statülerin hepsine uyan arkadaşlar da var. Yani madem orada da yeterince böyle bir eleman ihtiyacı varsa ve bu nitelikleri de taşıyorlarsa yine belirli bir anlayış içinde... Yani şunu şu torpille, bu torpille yapılsın gibi bir maksadım yok. Çok açık ifade ediyorum ama bu nitelikte duymayan arkadaşlarımız var, engelli arkadaşlarımız var. Bunlarla ilgili de bir çalışmaya ivedilikle yapmak lazım. Çünkü bu alanda bize müracaatlar çok var. Biz bunları tek tek sizin önünüze getirsek diyeceksiniz ki: “Ya, yüzlerce engellinin sorununu gündeme getiriyorsunuz ama bunlar işte, şu sınavlara katılamadılar.” Çünkü çoğu duymadılar, Sayın Bakan. Buna madem böyle bir kadro imkânınız da var, rica ediyorum, bir sistemle, bir anlayışla bunlara bu söylediğiniz statüye uygun olan arkadaşlarımızı yine bir sınavdan geçirerek duymamış olanlara böyle bir imkânın tanınmasını ve onların da en azından istihdama katılmasına katkı vermenizi buradan bir öneri olarak da sunmak istiyorum.

Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Ve bu teklifin tamamının bu bütünleşme çizgisini içerisinde...

BAŞKAN – Sözüünüzü tatlıyla kesmek istiyorum. Sayın Bakanımızın ikram edeceği bir tatlı var, Sayın Çelebi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – İşte, tatlı yasakları da var. Sağlık Bakanımız tuzu yasaklıyor, bir başkası, işte, şekeri yasaklıyor ama az miktarda yemek üzere ağızımız tattılsın tabii, çok teşekkürler.

Çok teşekkür ediyorum ve ana muhalefet partisi olarak biz bu yasanın bu şekilde... Verilen öneriler var, arkadaşlarımızın verdiği öneriler var, bunların tamamının bir büyük mutabakatla çıkıyor olması da yansıması açısından güzel olacaktır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Çelebi’nin söylediğine bir cümleyle bir şey... Bir cümle söyleyeceğim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Haberi olmayıp şu anda kendilerine başvurularla alakalı... Biz sınavı iki yıllık yaptık. Ocak ayında yeniden sınavı yapacağız. Ve bunu bütün sivil toplum kuruluşları - buradaki arkadaşlarımız da biliyorlar- eğer onu sizlerin aracılığıyla veya biz daha yaygın nasıl duyurabilirsek bunu da sizlerle konuşursak ocak ayında bu sınavı daha da hızlı bir şekilde tekrarlayacağız.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Nasıl duyurulacağı konusunda önerilerim var.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Tamam, onu da bire bir konuşalım, inşallah.

BAŞKAN – Efendim, tasarı ve tekliflerin birleştirilmesiyle ilgili bir önerge var, onu okutup oylamaya sunacağım.

Buyurun efendim.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına

Gündemde yer alan (1/745) esas numaralı Tasarı ile (2/594), (2/847), (2/1037) esas numaralı Tekliflerin İç Tüzük'ün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilerek görüşülmesini ve görüşmelerde (1/745) esas numaralı Tasarının esas alınmasını arz ve teklif ederiz.

Sevim Savaşer

İsmail Tamer

Alev Dedegil

İstanbul

Kayseri

İstanbul

Nesrin Ulema

İzmir

BAŞKAN – Söz talebi var mı? Herhâlde zaten Sayın Doğru ve Sayın Güneş konuşmuştu.

Oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, tasarının tümü üzerindeki görüşmelere başlayacağız ama bir beş dakika ara vermek istiyoruz.

Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.24

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16.40

BAŞKAN : Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ : Türkan DAĞOĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ : İsmail TAMER (Kayseri)

KÂTİP : Sevim SAVAŞER (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN – Sayın Bakan, değerli üyeler, değerli arkadaşlar; kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

Önce Komisyon üyesi milletvekillerimize, daha sonra Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize, diğer katılımcılara ve STK temsilcilerinden konuşmak isteyen arkadaşlara söz vereceğim.

Şimdi, Komisyon üyesi arkadaşlardan söz almak isteyen...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, isterseniz yöntem olarak önce sivil toplum örgütlerinden, meslek örgütlerinden gelenleri dinleyelim, daha sonra üyelerimiz...

BAŞKAN – Tabii ben Sağlık Komisyonundaki teamülü bilmiyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Önce onları dinliyorduk, ondan sonra biz değerlendiriyorduk.

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonunda önce üyelerimiz konuşuyordu, daha sonra diğer arkadaşlar konuşuyordu.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Biz de tam tersini yapıyorduk, öyle yapıyorduk.

MUHAMMED MURTAZA YETİŞ (Adıyaman) – Hayır, bazen öyle, bazen öyle yapıyorduk.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Ama daha önce dinliyorduk, değil mi?

BAŞKAN – Sayın Çelebi, isterseniz, önce biz milletvekili arkadaşlara söz verelim, daha sonra belki STK temsilcisi arkadaşlar da konuşup konuşmayacağını bilmediği için birazcık zihinsel hazırlık da yaparlar bu vesileyle, ondan sonra da arkadaşlarımıza söz veririz.

Sayın Kavuncu, buyurun lütfen.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli konuklar; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Uzun seneler engellilerin sağlık bakımlarıyla ilişkili çalışan bir meslek grubundan bir arkadaşınız olarak bazı teknik konularda da küçük bilgiler arz etmek istiyorum.

Aslında, dünyada Dünya Sağlık Örgütünün bu gruplar için, dezavantajlı gruplar için tanımladığı bazı terminolojiler var. Zannediyorum bu terminolojilerin Türkçeye çevrilmesiyle ilgili sıkıntılar veya yetersizlikler veyahut da bir uzlaşma olmadığı için şimdiye kadar birtakım sorunlar yaşanageldi. Aslında engelli vatandaşlarımızın bizzat kendilerinin kurdukları dernekler zamanında “Sakatlar Derneği”, “Sakatlar Konfederasyonu” adıyla anılagelmiş ancak kısa süre içerisinde toplumun bakış açısı, düşüncesi nedeniyle bu isimler hızla erozyona uğramıştır. Şöyle ki: Yani “sakat” denilince toplumda bir arızalı, eksik, yanlış, bozuk anlamına gelen, sadece hastalık veyahut da bir grup tanımlama dışında hemen her şeye, olaylara, eşyalara bu anlamda bir anlam yüklenmiş ve bu da engellilerle birlikte anılageldiği için de doğrusu bir yanlış anlatma söz konusu olmuş. Daha sonra bundan vazgeçilmiş, “özürlü”ye dönülmüş, “özürlüler” diye bahsedilmeye başlanmış. Ancak, aynı akıbet bunun da başına geldi, örneğin bir eşya için “özürlü gömlek”, “özürlü vesaire” gibi tabirlerle giderek toplumda o grubu da doğrusu inciten ve hak etmedikleri bir yere oturtan kavramlar oluşmaya başladı. Şimdi, biz bundan dolayı, bir toplumsam ihtiyaç dolayısıyla bu ibarelerde değişiklik yapmaya çalışıyoruz.

Ancak, bunların özüne baktığımızda, demin söylediğim Dünya Sağlık Örgütü bunu birkaç tabirde tanımlamış. Bunlar “impairment” “disability” ve “handicapped” olarak değerlendirilen, aslında hepsine de farklı anlamlar yüklenen kelimelerdir. Bunların bir kısmı kişilerin şikâyet ve sorunlarını daha ziyade kapsayan, bir kısmı ise fiziksel, psikolojik ve diğer anlamlardaki bedensel farklılıklarını anlatmaya çalışan ibarelerdir. “Handicapped” kelimesi ise belki şu anda anlatmaya çalıştığımız, bunlar neticesinde olan,

biraz evvel Sayın Bakanımızın tanımladığı, sosyal çevresiyle birlikte bu kişilerin günlük yaşantıdan etkilenmeleri ve ulaşmalarındaki zorlukları anlatan, tanımlayan bir tabir.

Bunlardan ilk ikisi daha ziyade hekimlerin uğraştığı, üstünde uğraştığı, kişilerde “disability”, “impairment” dediğimiz hadiseyi azaltmak için, onları düzeltmek için çalıştığı ama sonuncusu ise işte bizleri, siyasetçileri, çok yakından ilgilendiren, yasalarla, çeşitli düzenlemelerle, kentleşmede birtakım mimari düzenlemelerle önüne geçmeye çalıştığımız hadiselerdir.

Şimdi, biz elbette bu tabirlerde değişiklik yapmanın zaruri hâle geldiğini hep beraber kabul ediyoruz. Ancak, kişilerin bu diğer ihtiyaçlarını, diğer tabirleri yükleyecek birtakım kelime ve tabirlere de ihtiyaç olduğunu ben belirtmek istiyorum çünkü bunlar hekimlikte ve tıpta da kullanılan ve birbirinin yerine geçemeyecek olan tabirlerdir. Önce bunlarla ilişkili çalışmak yapmak lazım.

İkincisi, çok daha önemli bir hadise, eğer biz toplumun bakış açısıyla ilgili çalışmaları hızlandırmaz ve yaygınlaştırmaz isek “engellilik” tabiri de çok kısa bir süre sonra erozyona uğrayabilir, farklı anlamlarda kullanılır, gene bir müddet sonra da “Bunları acaba nasıl değiştirelim?” diye çalışıyor durumunda olabiliriz.

Şu anda engelliler için erişebilirlik çok önemli bir kavram. Bununla ilgili düzenlemeler için Sayın Bakanımızın bahsettiği çalışmaları çok önemsiyorum. Pek çok standart geliştiriliyor, önemli çalışmalar yapılıyor ve önümüzdeki dönemde de işte, bu imzaladığımız “Özürlülük Bildirgesi”ne bağlı olarak oluşacak olan kanun da bunu artık kişilerin inisiyatifinden kurtarıp bir yasal zorunluluk hâline getirmek durumunda.

Bu olmalı çünkü özürlü, engelli kardeşlerimiz bir imkân ulaşmak için bir şeyi istemek zorunda asla kalmamalı. İstemek en nihayetinde bir sıkıntı, bir sorun, bir acizyet anlamına gelebilir. Bunun tersine, toplumda engellilere o imkânların oluşturulmaması, erişebilirlik imkânlarını oluşturmayanların ayıplanacak hâle getirilmesi gerekiyor, böyle bir anlayışın tesis edilmesi gerekiyor ve engellilerin normal sosyal yaşamda, eğitimde, toplumda, her türlü imkânlardan yararlanmasyla ilgili imkânları sağlamak bir sosyal devletin gerekliliği olarak hepimizin üstünde mutlaka bir borç olarak gözükmüyor.

Bunun bir lütuf olarak asla topluma lanse edilmeden, temel haklar seviyesinde alınması bence en önemli düşünce değişikliği. Bu düşünce değişikliği için hep beraber çalışmamız gerekiyor. Ben tüm siyasal partilerin bu noktadaki uzlaşılarını da önemsiyorum. Bu noktada yasanın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Dağoğlu, buyurun lütfen.

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, değerli konuklar; engellilik tabii ki bir sebep değil, bir sürü sebebin bir sonucu. Biz sonuçların üzerinde ne kadar durarsak duralım, sebeplerin üzerinde yeterince durmazsak sonuçlar kaçınılmaz ve sonuç da çok acı ve engellilik. Bu sebepler deyince, öncelikle hamilelik devresinde kadının, annenin yanında bebeğin takibi, doğum anı, doğumdan sonraki ilk saatler ve ikinci olarak da genetik ve metabolik durumlar. Üçüncüsü de trafik kazaları. İşte bu üç nedenle insanlar engelli oluyor. Bu üç nedenin üzerine çok sağlıklı bir biçimde gidilse, engellilik bazen bir alın yazısı olarak karşımıza çıkabilir ama genel olarak da önenebilir.

Şimdi, tabii ki bu kanunda bu terminolojinin değişmesi konusuna ben de bu seneye kadar bütün vaktini, emeğini, bunların nasıl oluşmaz anlamında emeğini veren bir kişi olarak bunun böyle olmasının uygun olduğunu düşünenlerdenim. Bu, kişilerde meydana gelen engellilikle ilgili. Bir de işin biraz evvel Sayın Bakanın bahsettiği, yaşlıların bakım durumu var. Bu, gerçekten Türkiye için çok büyük bir ihtiyaç çünkü çok yakın zamana kadar bizde “geriatri” denen bir meslek grubu oluşmuyordu. Bizim yüksekokullarımızda, meslek okullarımızda ve üniversitelerde geriatri bölümleri çok geç açıldı ve bu nedenledir ki yaşlılara biz baktıramıyoruz. Geriatri demek, alelde, sıradan bir hemşirelik okulu mezunu bir insanın bakabileceği bir hasta grubu değildir. Yaşlılığın, aynen çocuklar gibi çok ayrı sorunları vardır ve bunları en sağlıklı bir biçimde ancak biz meslek okullarında geriatriyle ilgilenen kişileri yetiştirerek bunların sağlıklı bir biçimde önlere geçebiliriz ve kendi yaşamlarını devam ettirebilme gibi bir sorunu çözebiliriz.

Ben bu vesileyle bu iki konuya değinmek istedim ve buradaki tabii ki hazırlanan bu teklifi de olumlu karşılıyorum ve bunun topluma hayırlı olmasını diliyorum. Biraz evvel Sayın Kavuncu, bunun yaşam hakkı veya insanlara, engellilere bir hak olarak verilmesini belirtti ama zaten insanların, doğanın insana vermiş olduğu en tabii hak yaşam hakkıdır. Öncelikle, biraz evvel söylediğim nedenlerle, biz kişilerin yaşam haklarını en güzel şekilde bakıp planlamalıyız ve ondan sonra da eğer “bu kader” denirse, ondan sonra da engellilere eğilmeliyiz. Bence kuyunun kapağını kişiler buraya düşmeden kapatmanın en doğru yol olduğunu düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Dağoğlu.

Sayın Yetiş, buyurun lütfen.

MUHAMMED MURTAZA YETİŞ (Adıyaman) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Böyle tatlı gelince ben Sayın Başkanımızın Başkanlığı sebebiyle bu tatlının geldiğini sandım. Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz ve Başkanımızı da bu hususta teşvik ediyoruz.

BAŞKAN – Neyse, Başkan olarak seni görevlendiriyorum Sayın Yetiş.

MUHAMMED MURTAZA YETİŞ (Adıyaman) – Ama Sayın Bakanımıza da erkeklere pozitif ayrımcılık yaparak bugün bize tatlı ikram ettiği için de teşekkür ediyorum, onu söyleyeyim.

Evet, güzel bir toplantı başlangıcı oldu, kanun tasarısı da hakikaten bütün grupların uzlaşısıyla çıkacak bir kanun olarak görünüyor.

Ben sadece iki konuya değinmek istiyorum Sayın Başkanım. Öncelikle bu, tabii konumuz dil değil ama bugün bir kavram üzerinden konuştuğumuz için biraz değinmek lazım bazı yönlerine. Sanki böyle, bazen biz işimiz bitince, eskiyince atıyoruz çabucak, öyle hissediyorum insanoğlu olarak. Hurşit Bey'in teklifin gerekçesinde de aslında belirttiği bir gerçek var, Ragıp El İsfahani'nin "El Müfredat"ı Arapçada çok köklü bir lügattir yani en eski lügatlerden biridir.

Şimdi, burada dikkatinizi çekmek istiyorum. Özür, insanın kusurlarını giderecek şeyi yapması olarak tarif edilir. Doğrusu da budur yani "özür" kavramı, işte yüzyıllar içerisinde değişmiştir, bugün biz özrü bir eksiklik olarak daha çok algılar niteliğe girmiş durumdayız ama aslında özrün otantik karşılığı İngilizcedeki "challenge"la çok benzer. Yani sizde bir sıkıntı, bir sorun vardır, bunu aşmak için bir çaba gösterirsiniz, bu çabaya "özür" denir. İşin doğrusu budur. Bu nedenle, insanların yüzyıllar boyunca bu kelimeyi kullanmasını çok da yabana atmayalım, yanlış değildi o dönemler için. Ama, biz, bugün geldiğimiz nokta itibarıyla belki kelimeler de canlı olduğu için, özrü başka bir algı içerisinde değerlendiriyoruz ve onun için başka, yeni bir kelime bulmaya çalıştık. Bu doğru ama özür kelimesine de haksızlık etmeyelim. Bunun asıl orijinal anlamı, İngilizcedeki "disability", "impair" ya da "handicapped" bunların hepsinin ötesinde "challenge" ile tamamen birebir eşittir, bunu ifade etmek istiyorum.

Bir de Hurşit Bey'in değindiği bir noktayı düzeltmek istiyorum. Şimdi, AK PARTİ Türkiye'de ilk defa engellilerle ilgili bir birim oluşturmuş partidir. Şu anda da bizim Genel Merkezimizde Sosyal İşler Başkanlığı bünyesinde Engelliler Koordinasyon Merkezi var Sayın Başkanım ve biz, geçtiğimiz yıl nisan ayında "özürlü" kelimesi yerine "engelli" kelimesi ya da başka bir kelime kullanabilir miyiz diye bir çalıştay yapmışız, Nisan 2012'de Genel Merkezde ilgili akademisyenlerle birlikte, STK'larla birlikte. Bu nedenle, bu engelli kelimesiyle değişmesi konusu CHP üzerinden değil, bizim kendi çalışmamızla, kendi Genel Merkezimizin içerisinde çıkan bir kararla ortaya çıkmıştır. Bunu da ifade etmek istiyorum.

Bu çalışmanın da hayırlara vesile olmasını diliyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Yetiş.

Sayın Öz, buyurun lütfen.

ALİ ÖZ (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Tabii ki burada aslında eleştirmemiz gereken bir şey varsa, başlangıçta doğru olanı sizin veya bizim yapmamız değil, önemli olan doğrunun yapılmasıdır. Yani nihayetinde bu teklifi Komisyon gündemine getiren siyasi parti, kim olursa olsun, doğruyu yapıyorsa buna hakkını teslim etmek gerekiyor, öncelikle onu ifade etmek istiyorum. "Biz daha önce bununla ilgili bir çalışma yapıyorduk da onlar getirdiler"i çok doğru bulmuyorum.

Gerçekten de "engelli" ibaresinin kullanılmasının gerekliliğine ben de inanıyorum çünkü bizim ülkemizde çoğu şeyler gerçekten toplumsal bir algı üzerinden yürüyor. Dolayısıyla onların içerisinde bulunduğu durumu daha da zorlaştıracak ve onları rencide edecek bir söylemden vazgeçilmiş olması, tüm grupların da bu konuda oy birliğiyle bir karar vermiş olması sevindirici bir şeydir ve doğru olandır bence de. "Engelli" ibaresinin kullanılmasını biz de Milliyetçi Hareket Partisi olarak uygun buluyoruz.

Aslında, tabii ki konu engelliler olduğu için, dolayısıyla engellilerin sorunlarına da en azından bu anlamda birkaç cümle kurmadan geçmek çok da doğru olmayacaktır. Engelli istihdamı, bizim ülkemizde belki son on yıla kadar daha büyük sorun olmakla beraber, nispeten ciddi manada gayretli bir çalışma içerisinde, bunların sayısını azaltan bir gayret gösterildiği bir gerçektir, bunu da takdirle karşılıyoruz. Ama, onun dışında da değişik bahanelerle engellilerin özellikle gerek özel sektörde gerekse kamu alanında istihdamının hâlâ yeterli düzeyde olmadığı gerçeğini de kabul etmemiz lazım ve bunlarla ilgili ortaya koymuş olduğumuz yaptırımcı gücün

biraz daha gayretli olmasını, bunlara belli bir zaman zarfında bu mesafeyi kapatmaları noktasında yetkililer olarak baskı yapmak durumunda olduğumuzu da ifade etmek istiyorum.

Tabii ki sahadan gelince insan şunu görüyor: Mesela, engelli olarak kimi tanımladığımız aslında bir de önemlidir. Yani ben iç hastalıkları uzmanıyım, öyle bir şey ki yüzde 38-39 oranında bir vücut anatomik özür derecesi alan bir insana engelli demiyorsunuz ve onun kanuni haklarının çoğu güme gidiyor yani o insanlar bir şey elde edemiyorlar. Dolayısıyla öyle insanlar var ki tamamen sağlıklı da diyemiyorsunuz bunlara. Yüzde sıfır ile yüzde 40 arasında özür derecesi almış engelli vatandaşlarımız var. Bunları nereye koyacağız? Bu, çok önemli bir sorundur ve bunun çözülmesi gerekmektedir yani bunu gerçekten kayda almak gerekiyor. Bu insanlar işe girmek istediklerinde diyorlar ki: "Siz gidin hastanenizden veya bir sağlık kurumundan 'tamamen sağlıklıdır' diye bir rapor getirin." Gidiyor hekime "Siz sağlıklı değilsiniz ve ben bunu veremem. Mutlaka bir engeliniz var çünkü." deniyor. Örneğin, bir gözü görmeyen bir insanın almış olduğu bu şekildeki engel oranı yüzde 32'dir. Sağlıklı da işe giremiyor, engelli kapsamına da giremiyor, engelliye tanınmış olan haklardan da istifade edemiyor. Bunun yeniden, organ spesifik olarak değerlendirilip, bu oranın da belli oranlarda aşağıya çekilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Bu önemli bir sorun ve ben, özellikle Sayın Bakanım, size bu konuda gerçekten de güveniyorum, onu da ifade edeyim Komisyonun huzurunda. Bu konuyla ilgili mutlaka bir çalışma yapıp bu arada kalmış insanlarla ilgili bir çözüm getireceğinize de gerçekten, yürekten inanıyorum.

Onun haricinde, bu 2022 sayılı Yasa'dan istifade edip maaş alan insanların, şu anda bakımevlerine kabulünden sonra, devlet tarafından almış oldukları maaşların kesilmiş olmasını 2022 sayılı Yasa'dan istifade edip maaş alanlar doğru bulmuyorlar. Özellikle, hafta sonu kendi seçim bölgem olan Mersin'de bu şekilde hastanede yatmakta olan bir engelli vatandaşla karşılaştığımda özellikle size iletmemi de talep etti kendisi. Buerger hastası, sol diz uyluktan itibaren ampute, kronik böbrek yetmezliği, haftada üç kez diyalize giriyor. "Bu para bana en azından cep telefonu harçlığım oluyordu. Benim de bakmakla yükümlü olduğum çocuğum var, onlara en azından bir harçlık verebiliyordum. Devlet benden bu parayı birden kesti, çok anlayabilmiş değilim." diyor. Bununla ilgili de yeni bir düzenleme yapmak, yeniden gözden geçirilmesinin gerektiğini düşünüyorum.

Bu, evde bakım ücretleriyle alakalı olarak, aslında bakım ücreti vereceğimiz aileleri belirlerken, işte, ailedeki birey sayısı ve onların gelirlerinin dışında, bizim vereceğimizle beraber toplam ailenin elde etmesi gereken geliri baz alsak daha adaletli davranmış gibi oluruz diye düşünüyorum. Öyle bir şey ki bu evde bakımı çok cüzi miktarlarla alamayan, kaçırın vatandaşlarımız mağdur oluyorlar. Oysaki, atıyorum mesela, 101 lira geliri olan adam bunu almayı hak ederken 100 lira geliri olana diyor ki: "Siz bunu alamıyorsunuz." diyor, şu andaki uygulama öyle. Dolayısıyla, bizim vereceğimizle beraber ailenin eline geçecek olan toplam miktarı eğer dikkate alsak belki bu insanların mağduriyetini de çözmüş oluruz. Eğitim alanında, iş alanında engellilere yeni alanlar açmak için daha fazla herhâlde hep beraber gayret göstermemiz gerektiğine inanıyorum.

Tabii ki bu engellilerle alakalı, gerçekten, bunları E tipi alanlara taşımış olmanız, sizin de daha önce vermiş olduğunuz örneklerle toplumsal yaşamın içerisine bunları da çekme gayretiniz gerçekten önemli bir aşama ve insanlar bundan son derece mutlu olduklarını da ifade ediyorlar. Aslında, daha da ötesi, engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın özellikle kentsel şehrin daha da uzağında, kırsal alanlarda ve engelli köyleri gibi yerlerde yaşamalarını sağlayabilmiş olsak bu insanlar aslında daha fazla mutlu olacaklardır. Yaşlanmış olanlar özellikle, kendi köklerini, kendilerinin geldiği yerleri daha fazla arıyorlar. Bunu hepimiz biliriz, burada engelsiz olmamıza rağmen, bir anneannenizi, babaannenizi getirin, dört duvarın arasına koyacağınız gün üç gün, beş gündür, altıncı gün sapaşla da olsa "Yavrum, kuzum, beni köyüme geri götür." der yani bu da bir gerçek. Dolayısıyla -bazı ülkelerde var bunların örnekleri- onlara ait engelli köyleri kurabilme gibi bir gayretimiz olsa, en azından belli yaşın üzerindeki insanların önümüzdeki dönem için yaşama bakışları ve motivasyonlarına da pozitif yönde katkı sağlamış oluruz diye düşünüyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, meslek örgütü ve STK temsilcisi arkadaşlar; konuşmak isteyenler görevli arkadaşımıza ismini yazdırırsa onlara uygun bir zamanda söz vereceğim.

Sayın Ulema, buyurun lütfen.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Sayın Bakanım, öncelikle Komisyonumuza hoş geldiniz. Sayın Başkanım, size de tekrar hayırlı uğurlu olsun demek istiyorum.

Aslında, son yıllarda öncelikle, engellilerle ilgili çıkartılar kanunla beraber, biraz önce Sayın Bakanımızın da bahsetmiş olduğu uygulamalar, engellilerimize evde bakım hizmetinin sağlanması, bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin açılması, yaşam merkezleri ve umut evleri gibi birçok projelerin ardından görüyoruz ki tüm bu uygulanan politikalar sonucunda hem toplumun

engellilere bakışı hem de engellilerin topluma bakışı ve toplumda daha çok görünür ve var oluşlarının sonucu olarak bugün bir “özürlü” kavramından “engelli” kavramına geçişle ilgili önemli bir kanunu görüşüyoruz. Ben bunun bir sosyal bakış açısının sonucu olduğuna inanıyorum.

Önemli bir konu, engelli istihdamıyla ilgili, Sayın Bakanım, geçtiğimiz dönemde yapılan sınavda gördük ki birçok engelli ve engelli ailesi için farklı bir umut kapısı doğdu. Bu anlamda size bir kez daha teşekkürlerimi sunmak istiyorum ancak sınava giren engellilerin kamuda istihdam edilmeleriyle ilgili de bir eksikliği fark ettik sizin de söylemleriniz doğrultusunda, o da şu: Engellilerin eğitimde ve gerekli olan mesleklerde istihdam edilmeleri için daha kat edilmesi gereken yollar var demek ki. Bu anlamda da tüm sivil toplum temsilcilerimiz de bugün burada. Hem onlar hem de bizler, engellilerin özellikle İŞKUR'lar aracılığıyla meslek edindirme kurslarına yönlendirmesiyle ilgili bir kez daha sorumluluk üstlenmiş olduk, ben onu görüyorum.

Hem engellilerin, engelli bireylerin toplumla bütünleşmesi hem de uluslararası sözleşmelerle uyumlu bir dil bütünlüğünün sağlanması açısından görüşmüş olduğumuz kanun tasarısının hayırlı olmasını ben temenni ediyorum ve emeği geçenlere bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ulema.

Sayın Demir...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; çok teşekkür ederim.

Ben birkaç konuya değinmek istiyorum, özellikle Bakanlığın, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri... Önemli bir eksiklik ya da yasalardaki bu kavram kargaşasının değiştirilmesi takdir edilecek bir girişim. Bu konuda ben de kendi adıma destekliyorum ama ben birkaç konuya da değinmek istiyorum bu arada. Özellikle yaşanan bir nüfusa sahibiz. Özellikle huzurevleriyle ilgili yetersizlik oldukça yaygın Türkiye’de, bizlere de çok talep geliyor. Bu huzurevleriyle ilgili yeniden, belki onun da isminin değiştirilerek daha farklı, “ileri yaşam mahalleleri” şeklinde, Türkiye’nin önündeki kalkınma döneminde, ülkemizde en azından bir yirmi-yirmi beş tane yapılmasının çok yararlı olacağını düşünüyorum.

Ben Muğla Milletvekiliyim. Özellikle Avrupa’dan kendi yurttaşlarımızın, orada yaşanan nüfusun ve Avrupa’nın yaşanan kesiminin hem turizmimizden de yararlanmak şeklinde, Muğla gibi illerde, oksijeni bol, neminin az olduğu alanlarda ileri yaşam mahalleleri, köyleri kurulursa gelecekte, geleceğe hazırlanma konusunda önemli katkılar olacağı düşüncesindeyim.

Sıkça Veli Ağbaba, Özgür Özel ve ben Cumhuriyet Halk Partisinin cezaevi izleme, inceleme komisyonu olarak yaklaşık elli cezaevini dolaştık. Çok önemli gördüğümüz bir konu, cezaevlerindeki engelli yurttaşlarımızın hiç dikkate alınmadan cezaevlerinin düzenlendiğini, bunların yaşamlarının çok zor olduğunu gördük ve saptadık. Son gittiğim Buca Cezaevinde, F tipinde üst kata çıkamıyor, çıkmakta zorlanıyor, kendi temizliğini yapamıyor, hijyenini yapamıyor, mutfak ihtiyaçlarını, bulaşık ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Bunlar sürekli talepte bulunmalarına rağmen, tabii ki Adalet Bakanlığı bu konuda gerekli girişimde bulunmuyor ama siz Bakanlık olarak bu konuyu hem Sağlık Bakanlığına hem Adalet Bakanlığına iletirseniz yeni yapılacak olan ceza ve tutukevlerinde bu konunun dikkate alınması onların yaşamlarını kolaylaştıracak, desteklenecek kısımlar önemli oranda onların sorunlarını çözecektir diye düşünüyorum.

Daha önce Hükümetin almış olduğu, engellilerin yaşamlarına uygun düzenlemeler maalesef çok iyi takip edilmiyor Hükümet tarafından. Özellikle Doğu illerine gittiğim zaman, engellilerin hemen hemen hiçbir belediyede, yerel yönetimlerde dikkate alınmadığını, hâlâ gene eski bildiği gibi kaldırımların yapıldığını ve o konuda yeterince denetim yapılmadığını, uyarılmadığını görüyorum. Bu konuda Bakanlığın daha sıkı çalışmasının çok yararlı olacağı düşüncesindeyim.

Yine, evde bakım konusunda, engellilere yapılan hizmet konusunda, siyasi partilerin -özellikle Bakanlıkta değil, ben Bakanlığın gerçekten, Sayın Bakanın da üst düzeyde siyasi bir çıkar olarak kullanmıyorlar ama- illerde bunların daha çok siyasal bir çıkar sağlama gayretlerini görüyorum. Bu doğru değil. Özellikle engelli vatandaşlarımız arasında böyle bir ayrımcılığın yapılmaması gerektiği kanısındayım. Bu konuda Bakanlık gerekli özeni gösterirse çok mutlu olacağım çünkü engelli vatandaşın şu görüşten veya bu görüşten, şu partinin veya şu siyasi grubun temsilcisi veya yandaşı olması ya da ona yandaş sağlama açısından kullanmasının çok insancıl olmadığı düşüncesindeyim çünkü özellikle araç dağıtımında bunları çok belirgin bir şekilde bazı yerler kullanıyor ve bu konuda da gerçekten üzüntü duyuyorum.

Engelli istihdamı konusunda yeterince, geçen sene bir gayret oldu ama ondan sonra bir durgunluk görüyoruz. Engellilerin istihdamı konusunda daha yoğun çalışmak lazım. O insanlar gerçekten çok yalnızlar, çok sıkıntı yaşıyorlar. Bu konunun tekrar gözden geçirilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Biz iktidar partisine üstümüze düşecek desteği her zaman, her yerde verimiz.

Yine, Sayın Milletvekilimiz Ali Öz'ün belirttiği konu bence çok önemli, en çok sıkıntıyı burada duyuyoruz. Yüzde 38 engelli şeyi almış, engelli istihdamından yararlanamıyor, sağlam da olmadığı için iş bulamıyor. Arada kalan bu insanların sorunlarının mutlaka çözülmesi lazım Sayın Bakanım. Gittiği zaman "Yüzde 32'lik, 30'luk bir şeyin var, sen benim işime yaramazsın." diyor. Öbür tarafa gidiyor, "E, sen engelli değilsin." diyor. Bu insanlar ne yapacaklar? Bunlara mutlaka bir çözüm yolu bulmak gerekir diye düşünüyorum.

Ayrıca, boşanma davası açan ve kadın tarafından açılmışsa bu insanların bir şekilde sosyal yardım, bir maddi destek verilmesi lazım çünkü bir sürece girmiş, kocası sahip çıkmıyor. Kimsenin sahip çıkmadığı... Yine, dün Buca Cezaevine gittiğimde orada bir görevlinin yanında sığınmış bir kadın. Boşanma davası açmışlar ama mahkeme süreci devam ettiği için beslenebilecek, sığınabilecek bir yer bulamıyor. Bu insanlara da çözüm bulmak gerektiği düşüncesindeyim.

Teşekkür ediyorum. Benim şimdi söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Demir.

Sayın Özel...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim. Sayın Bakana, Komisyona hoş geldiniz diyorum. Size de tekrar hayırlı uğurlu olsun dileklerimi iletiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 21 Hazirandan beri ilk kez görev dağılımı dışında toplandık. Bu gerçekten, bu kadar önemli bir ihtisas komisyonu için, her partiden –kendimi hariç tutarak söyleyeyim- çok değerli, çok önemli katkılar sağlayabilecek, böylesine bir komisyondan bu Parlamantonun bu kadar az yararlanıyor olması gerçekten büyük bir sıkıntı. Geçmişte, sekiz ay boyunca bu Komisyonun hiç toplanmamasındaki eksikliğin bu dönem sonuna kadar bir daha hiç yaşanmayacağını ümit ediyorum.

Biz her toplantımızda -tabii kurumlarda da komisyonlarda da devamlılık esastır- Komisyonumuzun bağlı olduğu veya Komisyonumuzun çalışmalarına katkı sağlamakla mükellef olduğu 3 Bakanımızın da bir an önce Komisyona davet edilmesini, sağlık politikaları hakkında Komisyona bilgi verilmesini, sürenin ucunun açık olmasını hep konuştuk ama sekiz ay boyunca Komisyon toplanmayacak kadar boş bir gündemi olduğu hâlde, maalesef bunu gerçekleştiremedik.

Ben şunu ifade edeyim: İktidar partisinin pek çok politikasını bütün gücümüzle eleştirebiliriz. Bu Bakanlığın da birçok eleştirilecek yanı var ama "Bakanlıklardan birini en az eleştireceksiniz." denirse en az eleştirilecek bakanlık bu Bakanlıktır, çabasından dolayı, gayretinden dolayı, almaya çalıştığı, ulaşmaya çalıştığı hedeflerden dolayı. Teknik olarak itiraz ettiğimiz çok nokta var ama en çok bu Bakanlığa gönülden katkı sağlamak isteriz. Bu Bakanlığın getirdiği bir önergeye muhalefet şerhi yazmayı kendimize zül sayarız ama burada da bu iletişimin karşılıklı olması lazım. Biz Sayın Bakanın ve değerli bürokratlarının... Bu uzmanlık komisyonu ki çok iyi bir noktada. Ben bir ara bu Bakanlığın bu Komisyondan ayrılacağı konusundaki çalışmadan çok rahatsızlık duymuştum çünkü burada sağlıkçılar var, burada sosyal güvenliği çok iyi bilenler var ve bu Bakanlık ne yapıyorsa bir ucu sağlığa, bir ucu sosyal güvenliğe diyor. Ondan, bu ihtisas komisyonundan azami surette yararlanmak gerekir diye düşünüyorum.

Türkiye'de toplumun yarısı kadın, Parlametoda iktidar partisi grubunun yüzde 13'ü kadın, Bakanlar Kurulunun yüzde 3'ü kadın ama bakıyorsunuz, en az eleştirilecek bakan o kadın bakan ve biz bu noktada böyle bakıyoruz meseleye. Demek ki Sayın Bakanın her çalışmanın...

BAŞKAN – CHP'nin ne kadar? CHP'nin yüzde kaç...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz yüzde 33'lük bir kadın kotası koyduk geçtiğimiz kurultayda.

BAŞKAN – Yok, yok ama milletvekili yüzde kaç?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yüzde 9 düzeyinde falan herhâlde.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Bizimki daha fazla.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet evet, onda bir yarışmaya girmiyorum, hayır. Aksine, daha iyi bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Hayır, bilgi olması açısından söylüyorum yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet, CHP'nin yüzde 9'a tekabül etmekle beraber, yaptığı bir tüzük değişikliğiyle bunu yüzde 33'e çıkardı CHP. Bunun herkese örnek olması... Herhâlde Sayın Bakan da böyle bir değişikliğin kendi partisinde olmasını en çok destekleyenlerden olur.

Benim diyeceğim şu: Benim söylediğim CHP'nin yaptığı, AKP'nin yaptığı değil. Bir iş yapılıyor, bu işi kadın yaparsa demek ki ortalamaya göre daha iyi yapıyor. Bu konuda ben bunun bir altını çizmek istedim.

BAŞKAN – Hayır hayır, o satırı boş bıraktınız da ben doldurmanız için söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet evet, sağ olun. Ben sizin bu iyi niyetli ve kelimeleri mahirce kullanan üslubunuzdan Plan Bütçede büyük haz alıyordum. Komisyon Başkanı olmanız sebebiyle bundan daha çok yararlanacağız, bu da ayrı bir memnuniyet konusu bizim açımızdan.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama kelimelere biz takla attırırken esas doğru bir şey yapmamız lazım, doğru bir yere oturtmamız lazım. Ben bir erkek milletvekili olarak, kadının elinin değdiği yerde, benim en kıyasıya eleştirdiğim mesele dahi olsa AKP politikaları, daha az eleştirilmeye muhtaç işler olduğunu görüyorum, onun altını çizmekte de kendimce fayda gördüm.

Komisyon işleyişi açısından, şimdi, herkesin üzerinde mutabık olduğu yasalar ve işlerde temayül olarak, örneğin birleştirme önergelerinde ortak imzanın aranması, o temayülü terk etmememiz gerektiğini düşünüyorum yani bu Komisyon uzlaşa uzlaşa gidecekse arkadaşlarımızın verdiği önergeler var; elbette bunu arzu edebilirsiniz, sonuçta da ona kim nasıl itiraz edebiliyor, çoğunluk orada karşılığını bulacak ama sizin önergede de birleşiyor olsa, bu birleştirme önergesinde muhalefetten imza talep etmeniz buna ne CHP ne MHP karşı çıkabilir. Bu da Komisyonun tansiyonunu olması gerektiği yerde tutar, biz de rencide olmayız. Gruplara söz vermede, Sayın Bakandan önce grupların sorumlu milletvekillerinin genel üzerinde makul miktarda grup sözcülerinin konuşması temayülü bence kesinlikle terk edilmemesi gereken ve ilk gün acelesine gelmiş bir kusurdur diye görüyorum.

Bunun dışında, bu işlerde birbirimizle olumlu yönde yarışacağız tabii ama belki bir sürçülisan oldu, iktidar partisinin engellilerle ilgili bir komisyon kuran ilk parti olduğu söylemi doğru değil. Sosyaldemokrat Halkçı Partinin bu konuda ilk adımı attığı ve o Komisyonun sivil toplumdan da... Ki bu salonda o komisyonda yıllar önce yer almış üyeler olduğunu da görüyorum. Onun yaptığı bir çalışmanın hâlâ daha arşivlerde bulunduğunu, Demokratik Sol Partinin engellilerle ilgili tüzüğünde genel başkan yardımcılığı düzeyinde bir çalışma olduğunu Sayın Vekilimize hatırlatmak isterim.

Şu yaklaşımı hiç doğru bulmuyorum: “Yani bunu CHP dedi diye yapmadık da biz dedik diye yaptık.” Ya, bir işi CHP, MHP dedi diye yaparsanız bu CHP’yi yüceltmez, bu iktidar partisini yüceltir yani bazı işleri de muhalefet katkısıyla, muhalefetin ön ayak olmasıyla yapıyor olmak bir ayıp, bir eksiklik değil ki. Hele hele bu kadar güçlü, siyasi tarihimizde birçok partiye nasip olmamış bir çoğunluk, üst üste gelen seçim başarıları hep övündüğünüz... Ama hâlâ daha burada “Bunu onlar dedi diye yapmadık da biz zaten...” O zaman, biz buradan bir sürü komisyon zabıtları çıkarırız, bir sürü kanun teklifleri çıkarırız ama bu yarışma doğru bir yarışma değil. Bizim iyiyi aramakta yarışmamız lazım birbirimizle. Bu yaklaşımı sağlıklı bulmadığımı sadece ifade etmek isterim.

Bir iki ufak tefek... Sayın Bakanı bulmuşken de diğer maddelerde tek tek söz alacak değiliz. Bu umut evleri ve yaşam evleri meselesinde benim bilimsel olarak tatmin edilmeye ihtiyacım var. Yani bir dinliyorum, duyuyorum, hoşuma gidiyor; bir düşünüyorum, tartıyorum, çok korkuyorum. Bu konuda dünyadaki örnekler neler? Elbette, koğuş sisteminden yani çocuğun haliya basması, yaşının haliya basması, bulunduğu odada terlikle dolaşması çok sıcak bir şey de belki bunu korunaklı kampüslerin içinde, ev sistemine geçerek yapabiliriz ama mesela Manisa’daki uygulama yani laletayın apartman daireleri kiralamalar... Elbette emniyetten destek alınıyordur bu konuda, bir güvenlik, bilgi taraması falan ama neyin ne olacağı belli değil. Sonra, mahallede bir kapı kapatılıyor, o kapının içinde ne oluyor, bu çocuklarla kimler temas ediyorlar, nasıl eğitime... Yani bu konu, insanın içine şüphe düşmesi, siyasetçinin veya toplumun herhangi bir kesiminde hani içine bir kurt düşmesinin, en son olması gereken nokta bu. Bu konuda dünya örnekleriyle, Türkiye’de üniversitelerin bilimsel çalışmalarıyla ve sisteme yönelik olarak... Yani artıları bir yere koyduk ama eksileri de var, o artıları taşıyacak bir kampüs sistemi olabilir, bu konuda bir başka yaklaşıma ihtiyacımız olduğu oluyor. Yoksa, yürüyor gidiyor yani bunu ben çıkıp da burada, basında yok, hiç olmazsa şey yok. Yani tutup biz Manisa’da şey demiyoruz: “Bunları alıyorlar, bu çocukları kim bilir nasıl eğitecekler, kendilerine göre bir nesil yetiştirmeye ilgili talepleri ortadayken.” Bunları demiyorum Sayın Bakan ama bunlar konuşulabilir. Ben bir sosyal demokrat düşünce yapısında olan birisi olarak, iktidarın bu dindar ve kindar nesil yetiştirme talebi de ortadayken Sayın Başbakanın ağzından, bu evlerle ilgili aklıma böyle bir soru işareti geliyor. Bunları ortadan kaldıracak tedbirlerin mutlaka alınması gerekir diye değerlendiriyorum.

Engelli kurası ve engelli sınavı diye olan bu konuda sürekli bize şöyle talepler geliyor, bütün milletvekillerine de geliyordu, gelmiyorsa “Bana gelmiyor.” desin arkadaşlar: “Engelli kurasına gireceğiz, yardımcı olabilir misiniz?” Buna bir yardımcı olacak tarafın olmadığına emin olmak istiyorum ben çünkü ben her arayana diyorum ki: “Kardeşim, kurayla olacak. Ben kuraya nasıl yardımcı olayım?” Sınava girmiş, ataması yapılmamış geçen sefer, bu konuda yardım istiyorlar. Bu konuda Sayın Bakanın ağzından çok açık, net olarak ve sistemin ne kadar şeffaf yürüyeceğine ilişkin bir aydınlatmaya ihtiyaç var. Bu, siyaseti de rahatlatır.

Bu arada, Sayın Bakanın milletvekillerine özel bir danışman istihdam etmesi, o konuyu çok olumlu buluyorum. Bir iki kere de hakikaten çok hızlı sonuç alındı, o konuya tekrar teşekkür edelim.

Engel durumunu belirlemede kullanılan bilimsel kriterler ve skala değişti. Engellilerin aklında şöyle bir şey var: Benim eskiden 70 çıkıyordu, şimdi 38 çıkıyor. Bunu da anlatamadık yani iktidarı, muhalefetiyle biz bunu anlatamıyoruz ve buradan ciddi rahatsızlık geliyor. Bu değişikliğin niçin olduğunu ve burada amacın ne olduğunu topluma yeterince anlatamadığımızı düşünüyorum. Bu konuda çalışma yapılmalı, buna hep beraber devam etmeliyiz.

Münferit olaylar olarak görmek isteriz ama tekerlekli sandalye dağıtımı da il genel meclisleri eliyle... Hemen hemen söylüyoruz, bütün illerde bu sıkıntı var. "Tekerlekli sandalye", "akülü araba" diye tabir ettiğimiz alınıyor ama burada maalesef iktidar partisine yakın birilerinden geçerse öncelik oldu. Hatta, zaman zaman biz buna tepki gösterince bize diyorlar ki: "Ya, gelin sizin de söylediğiniz bir iki kişiye verelim." Ya, benim söylediğim falan değil. Tekrar söylüyorum, bu konuda da objektif kriterlere ihtiyaç var. Yani bu engellilerin durumunu, iktidarın böyle kurumsal olarak değil ama yerelde... Yani üye yapmak için ailedeki herkes AKP'ye üye olsun. Tekerlekli sandalye verilecek, "Filancaya git de, birkaç tane üye yapın da bizden birisi gelsin de bilmem ne yapsın da..." İktidar partisi milletvekilleriyle il genel meclisi başkanları sandalye tesliminde fotoğraf çektiriyor. Sizin yerinizde olsam Sayın Bakanım, mümkünse kendi partinizin iç organizasyonuna –ama tavsiye kabul edin, ukalalık kabul etmeyin- ve devlete, engellilere araç sağlamanın, akülü araba vermenin siyaset malzemesi olmamasını sağlamak lazım. Ben iktidar partisinde görevli olsam şöyle bir genelge yayınlanmasını talep ederim: "Böyle bir fotoğraf çektirerseniz bu suçtur." demek lazım. Milletvekilleri, bir tane engelli kardeşim, il genel meclisindeki iktidar partisi... Onu veriyorlar, gazetelerde fotoğraf... Bu doğru bir yaklaşım değil. Bu eğer kurumsal yapılmıyorsa -ki yapılmadığına inanıyorum- bunun istismarına yönelik hem partinizin içinde hem Bakanlığınız üzerinden gerekli uyarıları yapmak lazım. Çıkarın bir genelge, yasaklayın bunları, herkes rahat etsin. Yoksa, öbür türlü hakikaten dışarıdan kötü görünüyor. Ben bunun çok bilinci yapıldığını düşünmüyorum ama üye kampanyasının bir sonucu bu oluyor. İşte, şu kadar hedef verilmiş, o hedefi tutturmak için bu bile alet ediliyor.

Bunların hiçbir tanesini siyaseten söylemediğime inanmanızı temenni ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Özel, sizi kutluyorum. Herkesin mutabık olduğu kanun üzerinde bile bu kadar polemik, gerçekten...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Polemik yaptım diyorsanız öyle kabul edin.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Şimdi, Sayın Özel, öncelikle şeyi söyleyeyim, bu Komisyon hazirandan beri çalışmıyor. Bu tabii kamu-özel ortaklığı kanunu kapsamında pek çok kez konuşuldu. Ben Plan ve Bütçe Komisyonunda altı yıl çalıştım. Her komisyonun kendine göre teamülleri var, öteden beri uyguladığı bir takım prensipler var. Mesela, Plan ve Bütçe Komisyonu tali komisyon olarak görevlendirildiği hiçbir konuyla ilgili görüşme yapmaz ve gönderir. Şimdi, bu konuşulabilir yani "Hazirandan beri" dediğiniz zaman, o zaman sanki Meclis temmuz, ağustos, eylül, ekimin başına kadar da çalışıyormuş gibi yani o aradaki madem yedi ayı konuşuyorsak dört ayı çıkarmamız lazım veya üç ayı çıkartmamız lazım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 6 Temmuzda kapandı Meclis. Madem öyle hesaba giriyorsunuz, temmuz, ağustos, eylül, üç ayı çıkarın o zaman.

BAŞKAN – Kaldı ki ben Plan ve Bütçe Komisyonundayken de kamu-özel ortaklığında sağlık komisyonu üyesi veya sağlıkçı pek çok arkadaşım da geldi, orada kanaatlerini ifade etti. Orada yazımla ilgili, yoğun, vesaire filan gibi yani aslında öteden beri gelir geçer birtakım ifadeler kullanılır. O ifadelerin kullanılmış olmasını belki eleştirebiliriz ama artık bu konuyu kapatmamız lazım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu da eleştirmedim zaten, onu bir kere dile getirdim, kapattım.

BAŞKAN – Yani bu konuyu kapatalım, yeni bir süreç var.

Şimdi, tabii, bu Komisyon sadece kanunlar geldiği zaman yani yasama faaliyetiyle ilgili konularda çalışmayacak, onu açık söyleyeyim. Sayın Sağlık Bakanımıza Komisyon olarak, beraberce gittik hayırlı olsun. Orada Sayın Bakandan rica ettim "Bize, Komisyona gelip bir bilgi verin." diye. Tabii ki Sayın Bakanın da Bakanlığının çalışmalarıyla ilgili belli bir bilgilendirme olduktan sonra buraya gelmesine zaman tanımak lazım.

Onun ötesinde, Sayın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımızla konuştum, bizi bilgilendirecek. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızla görüştüm, bizi bilgilendirecek ve bunun dışında da birtakım spesifik konularla ilgili bilgiler alacağız, bilgilendirmeler

yapacağız. Bizim bilgilanmemiz de gerekiyor. Sonuçta, hepimiz bu ülkede yaşıyoruz ve hepimiz iktidar, muhalefet ayrımı olmaksızın milletin mutluluğu için ve devletimizin kalkınması için uğraşan insanlarız.

Yani o diğer konularla ilgili tabii ki söyleyecek sözlerim var ama ben açıkçası o konularla ilgili sizin söylediğiniz şekilde... Belki fotoğraf çekimiyle ilgili şunu söyleydim: Bir kurumun diyelim ki böyle bir dağıtımı oluyor, diyorlar ki: "Gelir misiniz?" Biz gidiyoruz, muhalefet milletvekilleri gitmiyor yani davet edildiği zaman da gitmiyor. Ya, orada fotoğraf çektiğiniz zaman "Bunu ben dağıtıyorum." filan değil. Yemin ediyorum, ben hiçbir zaman, hiçbir kişinin, ne AK PARTİ'li ne başka bir partili olup olmaksızın, tamamen engelli olması esasına dayalı olarak bir talep geldiği zaman onu yapıyoruz. Dün Adana'da karşıma bir tane tekerlekli sandalyeli vatandaş çıktı yani onun hangi partide olduğunu, hangi kurumla iş birliği içerisinde olduğunu, olmadığını filan yapmıyoruz. Dolayısıyla, bununla ilgili tabii ki azami özeni göstermek lazım. Sonuçta hepimiz bu toplumda yaşıyoruz ve hepimiz aslında buradan ayrıldıktan sonra değerlendirilecek insanlarız. Onun için, o konularla ilgili de, tabii ki en azından özeni göstermek gerekir diye ifade ederim.

Sayın Ulema, tekrar söz mü istediniz?

NESRİN ULEMA (İzmir) – Evet Sayın Başkanım.

Sayın Demir, Buca Cezaevindeki engelli tutuklularla ilgili bir şeye değindi. Ben o konuyla ilgili Komisyonu bilgilendirmek istedim.

BAŞKAN – Buyurun, kısa olursa...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Hepinizin yakından bildiği gibi Aliğa'da yeni bir ceza infaz kurumu yapıldı ve Buca Cezaevindeki tutukluların tamamı, büyük bir kısmı oraya aktarıldı ve Buca cezaevi Müdüründen aldığım bilgiye göre de şu an 1 tane yatalak tutuklumuz bulunuyor. O da erken tahliye nedeniyle hastaneden sağlık raporu işlemleri sürdürüldüğü için Buca'da.

Ben bu bilgiyi Komisyonumuzla paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Tamer, buyurun lütfen.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de Sayın Özel'in biraz önce ifade ettiği sözlerle ilgili söz almış bulunuyorum.

Değerli kardeşim Özel'e şunu ifade ediyorum: Hiçbir zaman bir engellinin o sıkıntılı dönemiyle ilgili olarak siyaset yapılmayacağını hepimiz biliyoruz. Bunu yapmanın da çok ayıp olduğunu siz de söylediniz, biz de tekrar ifade ediyoruz. Ancak şunu söyleyebiliriz ki: Mesela Kayseri'de bundan bir ay öncesinde bir kahvaltıda 160 tane akülü sandalye toplandı. Orada görüntü vermenin bir siyaset malzemesi yapıldığını ben hiçbir yerde görmedim. Ama bizim orada olmamız, bunları toplamamız, o engelli kardeşlerimize yardım etmemizi siyasetin kötü yönüyle değil de... Ben size tavsiye ediyorum, aynı şekilde siz de böyle bir şeye girin.

Parti olarak engellilerin haklarını koruyan bir bölümümüz var, bir birimimiz var. Mart ayının 23 ile 24'ünde Kayseri'de büyük bir toplantı yapıyoruz, bölge toplantısı. Ben sizi özellikle davet ediyorum bu toplantıya. Buyurun, orada siyaset yapmayacağız ama engelli kardeşlerimize yardım etme adına çok şeyler yapacağız.

Bunun yanında, geçen hafta itibarıyla pazar günü Almanya'da Hamburg'da, Mannheim'da ve Düsseldorf'da bulundum. Yine 82 tane akülü araba toplandı orada da. Bunların arasında Milliyetçi Hareket Partisinden, Cumhuriyet Halk Partisinden bir sürü kardeşimiz vardı. Ben bu hayırseverlere teşekkür ediyorum.

Aslında size bir önerim var: Siz de bu gibi, özellikle engelli kardeşlerimize yardım etme adına biz size "siyaset yaptı" demeyiz, lütfen...

BAŞKAN – İsterseniz o konuyu kapatalım Sayın Tamer.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Yani, bununla ilgili olarak size bu şekilde cevap vermek istedim.

Kesinlikle siyaset yapma amacı değil, engelli kardeşlerimize yardım etmek amaçındadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Tamer.

Sayın Yüceer...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben de, Sayın Başkan, öncelikle "Hayırlı olsun" diyorum yeni göreviniz, başarılar diliyorum.

Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Komisyonun değerli üyeleri, sevgili konuklar; hepiniz hoş geldiniz.

Tabii, çok yerinde bir düzeltme bu diyeceğim. Büyük bir eksikliğin giderildiği bir tasarı. O anlamda çok önemli. Yani “özürlü”, “sakat” gibi gerçekten hepimizi inciten, yıllardır inciten kelimelerin daha doğru ifadelerle değiştirilmesi ve toplumda bu yönde bir algının yerleşmesi çok önemli. Ben, Sayın Bakanın çabalarını, gayretini, samimiyetini de çok önemsiyorum ve kesinlikle de göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade etmek isterim. Ama tıpkı bu tasarıyla değiştireceğimiz bu ifade gibi hâlâ engelli yurttaşlarımızın, vatandaşlarımızın ulaşamadığı en temel hakları var. Bunların arasında sosyal yaşamdaki erişebilirlik, ulaşılabilirlik hâlâ... Yani yerel yönetimlere dair çıkardığımız kanunda yedi yıl boyunca hiçbir şey yapılmadı, üzerine gene bir ertelemeye gittik. Bu konuda çevremize de baktığımızda hiçbir yerde hiçbir şekilde bir ilerleme, bir gelişme göremiyoruz.

Tabii sadece bu alanda değil, toplumsal, sosyal yaşamda, eğitimde, sağlıkta, özellikle sizin de biraz önce bahsettiğiniz gibi istihdamda hâlâ engelli vatandaşlarımız, yurttaşlarımız yoklar. Biraz önce bir ifade kullandınız, yaklaşık 2 bin kişilik Sağlık Bakanlığının bir kadro açtığını ama yeterince o konuda ihtisaslaşmış engelli yurttaşımız olmadığı için bu kadroları dolduramadığınızı söylediniz. Ben, özellikle bu konuda, belki çok üst düzey ihtisaslaşma gerektirmeyen konularda... Çünkü engelli yurttaşlarımızın o eğitimi alması, o görevleri doldurması bir zaman gerektirecek. Ama şu an bir sürü engelli yurttaşımız işsiz bir şekilde evinde iş bekliyor ve bir sürü engelli kadromuz da boş bir şekilde engelli yurttaşlarımızı bekliyor.

Bu anlamda bu süreci biraz daha hızlandırma, ivedilikle her kısımda çözüm bulabilme adına engelli yurttaşlarımızın çok üst düzey ihtisas gerektirmeyen konularda bir eğitimden geçerek yapabileceği ölçüde bu kadrolara yerleştirilmeleri, eğitilmeleri, daha sonra da tabii ki yetişenlerle, belki onları farklı görevlere aktararak bir şekilde giderilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yoksa bu şekilde o kadroların dolabileceğine inancımı da işin açıkçası yitiriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

Hayırlı olmasını ve bunların dediğim gibi devam etmesini de diliyorum tabii.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkürler Sayın Yüceer.

Sayın Kaçar...

MAHMUT KAÇAR (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında söz almayı düşünmüyorduk ama değerli arkadaşımızın, partimizin üye kampanyalarıyla ilgili –tırmak içerisinde- açıklamaları üzerine bir düzeltme yapma ihtiyacı hissettim. Aslında bu yasayla ilgili söyleyecek tek cümle, Mediste grubu bulunan bütün siyasi partilerin birlikte hareket ediyor olması, toplumun bu temel duyarlılık noktasında böyle bir adım atılmış olması noktasında emeği geçen herkese teşekkür etmekti ama değerli arkadaşımızın partimizin üye kampanyası düzenlediği ve bu doğrultuda da bazı şeyleri politize ettiği noktasındaki suçlamalarının tamamen yersiz ve haksız olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Her siyasi partide olduğu gibi AK PARTİ’nin de seçmenlere ulaşmak amacıyla üye hedeflerinin olduğunu ve bu üye hedefleri doğrultusunda da gönüllük esasına göre teşkilat çalışmaları yaptığı bir gerçek. Ama tutup bunu insanların mağduriyetleri üzerinden temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olarak yapılan çalışmalarda bir üyeleme çalışmalarına dönüştürüyor gibi bir yaklaşım son derece yersiz bir yaklaşım, yanlış bir yaklaşım. Ki bugün AK PARTİ Türkiye’de 8 milyon üyesiyle -yalnız Türkiye’nin değil- Türkiye’nin en büyük sivil hareketlerinden biri. Ki bırakın böyle basit konular üzerinden siyaset yapmayı, elindeki imkânları dahi objektif kriterlere devreden bir siyasi kadro.

Biliyorsunuz bu engellilerin alımıyla ilgili daha önceki dönemlerde herhangi bir kriter yoktu. Sözlü mülakatlarla bu kardeşlerimizin istihdamı söz konusuydu. Ama AK PARTİ Hükûmetinin yaptığı bir düzenlemeyle birlikte bunların bir kısmının, Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi, lise ve üstü öğrenimi olanların merkezî sistem bir sınavla, diğerlerinin ise kura neticesinde bu kriterlere göre alınması gibi bir yaklaşımı ortaya koyan bir kadro.

Bu özellikle engelli alımlarında değil, memurluğa atama, nakilleriyle ilgili yapılan iş ve işlemlerde, memurların alımıyla ilgili yapılan işlerde siyaseten daha önce kullanılabilecek bütün alanlarda yetkisini objektif kriterlere devreden bir kadro. Ondan dolayı bu yaklaşımı yanlış bir yaklaşım olarak değerlendiriyorum.

Bir de Sayın Başbakanımızla ilgili “Dindar ve kindar nesil...” Yani, arkadaşlar, Başbakanımızın neyi söylediği apaçık ortadayken burada yeni bir tartışma açmak, açacak cümleler kullanmak bence son derece yanlış. Başbakanımızın dindar nesille ilgili kurduğu cümleler ortadayken bunun yanına kindar nesil cümlesini de ekleyerek yeni bir polemik konusu yapmanın zannediyorum bu masa etrafında bulunan hiç kimseye faydası olmaz.

Ben, tekrardan, bu kanunda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaçar.

Sayın Yetiş, çok kısa lütfen...

MUHAMMED MURTAZA YETİŞ (Adıyaman) – Sayın Başkanım, çok kısa.

Benim kastettiğim bu kanun çalışması falan değildi. Sayın Güneş, kendisinin bir ifadesinden sonra, AK PARTİ Genel Merkezinin bazı çalışmalarının yapıldığını ifade etti, yanlış anlamadıysam. Bunun olmadığını söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok kısa ben de...

BAŞKAN – Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben tekrara girmek istemedim, biraz önce arkadaşımız zaten ifade etmişti bu konuyla ilgili. Ama şöyle bir gerçek var: Yani tabii ki iktidar partisi AKP, yani bununla paralel bazı öncelikleri, öne çıkmaları olacaktır. Bu konuda zaten bizim de bir şeyimiz yok. Ama ben kendi ilim için de söylüyorum. Yani diğer arkadaşlarım da kendi illeri için muhakkak yaşamışlardır. Özellikle bu akülü ve tekerlekli sandalye dağıtımlarında işte valilikler olsun, sosyal hizmetler olsun, maalesef, AKP il başkanları, ilçe başkanları aracılığıyla yapıyor. En azından bu alanlarda bunların olmaması gerekir. Yani orada olacaksa bütün partiler olabilir ya da hiçbir partinin olmaması gerekir. Yani bu bizim yaşadığımız bir şey. Tekirdağ'da da yaşadık biz bunu. Gerek il de gerekse ilçelerde valilikler, il başkanları, ilçe başkanlarıyla beraber yaptı. Sorduğumuzda, mesela Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi bu il başkanları, ilçe başkanları yoktu. Hani buna açıklık getirmek içindi yoksa bir polemik konusu yapmak... En azından bu alanlarda olmaması gerektiğine inanıyoruz bunun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özel, çok kısa lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, tabii...

Yani, şimdi, bir demokratik olgunluk tartışması falan açacak değilim ama ne söylediğim kayıtlarda var. Tam tutanak tutuluyor. Ben şöyle bir şey söylemedim, hatta ısrarla tersini söyledim: “Ben iktidar partisinin bunu kurumsal olarak yaptığını düşünmüyorum ama sahadaki yansımalarında böyle sıkıntılar oluyor Sayın Bakan. Hem Bakanlık olarak hem de parti teşkilatına bir genelgeyle bu işlerin yapılmaması gerektiği söylenirse...” Yapanlar için zaten bu söylediğimiz. Ben ama burada tutsam desem ki, siz böyle yapıyorsunuz, şöyle yapıyorsunuz; o ayrı.

Bir de Sayın Başkanım, sizin devlet deneyiminize diyecek bir şey yok, yöneticilik deneyiminize de söyleyecek bir şey yok ama başkan denge unsurudur. Başkan, bir partinin milletvekilinin görüşlerini ifade ettikten sonra, hem de üslubuna çok dikkat ederek, defalarca bunun kurumsal olmadığını düşünüyorum diyerek, Sayın Bakana tavsiye niteliğinde bir şeyler söylerken, Sayın Başkan ağzından bunun “polemik” olarak nitelendirilmesi otomatikman iktidar partisi milletvekillerinin de durumdan vazife çıkararak meseleyi farklı bir yerden almasını noktasına gelir.

Bizim ne dediğimiz ortadadır. Eğer tutanaklarda ben “Kurumsal olarak iktidar partisi bunu yapıyor.” dediysem o zaman bu cevapların hepsi başımın üstünde. Ama olmayan bir şeyi, bir öneriyi... Hatta “Bazı şeyleri millet durumdan vazife çıkarıyor, yanlış yapıyor, siz de istemezsiniz.” dedim. Sayın Bakan da vücut diliyle, başıyla tasdik etti böyle bir şey istemeyeceğini. Ama bunun üzerine siz buna polemik dersenez, o polemik sabaha kadar sürer ama doğru bir noktaya varmayız.

Kaldı ki konuşmamın başında teşekkür, sonunda teşekkür, Bakana destek yani daha ne... Bir daha da ne Özgür Özel'i ne CHP'yi bu modda bulamazsınız. Ama nasıl bırakırsanız, öyle bulursunuz. Yani ondan bizi provoke etmeyin ki gelecek sefer de aynı başladığımız yumuşak yerden devam edelim. Bu Komisyonun geleneğinde bu var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi “özür diliyorum” diyeceğim, bu sefer özü de değiştiriyoruz diyeceksiniz. Onun için...

Sayın Demir, buyurun lütfen Hocam.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Efendim, ben bir konuya değinmek istiyorum, örnek vereceğim çünkü biraz önce söylemiştik biz 50 dolayında cezaevini 80 küsur dolaştık. Çocuktan yaşlısına kadar her tutukluyla hiç siyasi görüş ayırımı yapmadan kader kurbanlarının tüm kesimine ulaşmaya çalışıyoruz. Ve Türkiye'deki cezaevlerinin düzelmesi konusunda da büyük bir çaba içerisinde olduğumuzu düşünüyorum.

Ben örnek vereceğim. Sayın İzmir milletvekilimiz söyledi, 4 Martta Bilgin Özkaynak, birkaç kere dilekçe vermesine karşın, şikâyeti şu, diyor ki: “Tuvalet sorununu halledemiyorum. Tuvaleti kendim temizliyorum. Kendimin temizleme imkânım olmuyor. Bir üst kata çıkamıyorum.” Bunu bana iletti. Birçok örnek verebilirim ama uzatmak istemiyorum.

Bunların düzelmesi zor da değil. Yani bu insanların sorunları düzelebilir. Bakanlık araştırırsa kolayca da tespit edebilir. Sadece insani olarak bu konuda Bakanlığı uyardım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 3 tane sivil toplum örgütünden arkadaşımız konuşma talep etmiş. Onlara kısa kısa söz vereceğim.

İlk sözü Sayın Turhan İçli’ye vereceğim ama mikrofona yakın bir yere oturmasını rica edeceğim.

Turhan Bey, Müsteşar Bey size yer verdi. Müsteşar Bey’in yerine oturun bakalım. Koltuğu doldurabilecek misiniz...

Evet, buyurun Sayın İçli.

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – Çok teşekkür ediyorum.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi biliyorsunuz ülkemizde de yürürlükte olan bir sözleşme ve bu Sözleşme’nin 4’üncü maddesi engellilerle ilgili konularda karar alma süreçlerinde engelli örgütlerinin tam ve etkin katılımını zorunlu kılmakta. O nedenle bu Sözleşme’nin Meclis düzleminde ilk uygulamandan biri olan bugünkü toplantı için Başkana teşekkür ediyorum.

Tabii, bu, aynı zamanda şu demektir: Engellilerle ilgili karar alma süreçlerinde engelli örgütlerinin tam ve etkin katılımı, onların yeterince dinlenmesi anlamına gelmektedir. Yeterince sözlerini söyleyebilmeleri, görüşlerini ifade edebilmeleri anlamına gelmektedir. O yüzden Başkanın sözümü kesmeyeceğine inanıyorum.

BAŞKAN – Tamam, burada bulunduğumu en azından hissetmeniz için arada bir söze girmem lazım.

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – Tamam arada bir girebilirsiniz, ona bir şeyim yok.

Şimdi şunu ifade etmek isterim bir öneri olarak: Bu Komisyon aslında bizimle en fazla ilgili olan bir komisyon hem sağlık boyutuyla hem aile sosyal politikalar boyutuyla hem sosyal güvenlik ve çalışma boyutuyla. Bunların hepsini kapsayan hepsini içine alan bir komisyon.

O yüzden ben size -bir çalışma programı demin ifade ettiniz, bunları görüşeceğiz sırayla dediniz- şunu da önermek istiyorum: Sadece alandaki örgütleri, engelli örgütlerini, onların en üst örgütleri ya da federasyonlar da dâhil olmak üzere örgütlerini diyebiliriz, dinlediğiniz, onların görüşlerini bir bütünlük içinde alıyacağınız bir oturum yapılmasını da öneriyorum ben. Bu çok yararlı olabilir. Bundan sonraki çalışmalarınıza yol gösterici olabilir çünkü inanıyorum ki engelli örgütlerinin rolü, özellikle yasama organı ve yürütme organı açısından yol göstericiliktir. Bu rolünü, onlara yapabilecekleri fırsatları bu şekilde tanımakta fayda olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, yol göstericilik diye başladık. Bugün gelmiş olan teklifi, yasa tasarısını biz destekliyoruz ama farklı açılardan izah edildiği için bu yeni getirilen düzenleme, bazı yanlışları düzeltme gereksinimi içinde de bulunuyorum.

Şimdi, gerçekten engelliler kendilerine “sakat” denildiği zaman, “özürlü” denildiği zaman inciniyorlar ve rencide mi oluyorlar? Bu doğru bir yaklaşım değil. Böyle bir şey, hani belki bazı duygusal, çok hassas arkadaşlarımız için olabilir ama, bir bütün olarak engelli kitlesi kendisine “sakat” ya da “özürlü” denilmesinden çok da rahatsız değil. Bu açıdan bakmıyoruz biz. Bundan incindiğimiz için bu sözcük “engelli” olsun diye bakmıyoruz. Bunun asıl nedeni de bu değil, hem uluslararası planda bu değil hem bizim Türkiye gerçekliğimiz açısından bu değil.

Biz ne yapmak istiyoruz bu sözcüğü, bu terminolojiyi değiştirmekle? Biz bireysel bir özellik yerine, toplumsal çevreye ve bireyin dışındaki etkenlere dikkat çekmek istiyoruz. Bunun için “engelli” sözcüğü tercih edilebilir. Yoksa “engelli” sözcüğü çıktı diye, “engelli” sözcüğü yasalarda yer aldı, öteki sözcüklerin yerine geçti diye dilimizdeki, literatürdeki “sakat” sözcüğünü kaldıracak değiliz. Yine halkımız sakat insana “sakat” diyecek, köre “kör” diyecek, sağıra “sağır” diyecek. Bunları dilimizden sürgün etmeyeceğiz. Ama şu bir gerçektir ki engelli sözcüğü çok kapsayıcıdır. Sadece körlükten, sadece sağırlıktan, sadece topallıktan, çolaklıktan, kamburluktan ve benzeri eksikliklerden doğan bir durumu ifade etmez, aynı zamanda toplumsal nedenlerden kaynaklı birtakım mânileri, engelleri de ifade eder, kapsamına alır. Bu bakımdan da daha kapsayıcıdır. O yüzden tercih ediyoruz.

Tabii, bunu böyle tercih ettiği zaman bir hükümet, yasama organı, aslında başına biraz daha fazla iş almaktadır, iş açmaktadır. Neden? Çünkü “sakat” sözcüğüyle daraltılmış olan bir alan, “engelli” sözcüğüyle birlikte birdenbire genişlemiş olmaktadır.

Toplumsal, duysusal, fiziksel, ruhsal ve benzeri pek çok işlevini yerine getiremeyen, sıkıntı çeken, toplumda yoksunluk içinde bulunan insan, bu kapsam iğerisine girmiş olmaktadır.

Tam bu noktadan şunu ifade edeyim: Demin Bakanım bir tanım yaptı. Bu tanımı biz benimsiyoruz, doğru bir tanımdır. Çevre üzerinden engelliği, çevre etkenleri üzerinden engelliği tanımlamak doğrudur ancak bu tanım, aynı zamanda şöyle bir yükümlülüğü de getirir: Türkiye’de yasal engellilik sınırı yüzde 40’tır. Yüzde 40’tan ötesini engelli diye tanımlıyoruz. Oysa bu tanım, yani engellilik tanımı şimdi, yenilenmiş şekliyle bu sınırı kaldıran bir tanım durumuna getirmektedir. Kalkacaktır bu sınır zorunlu olarak. Siz her engel düzeyinde, bu yüzde 20 de olsa, yüzde 10 da olsa, yüzde 30 da olsa, bunun yaratacağı yoksunlukları gidermek zorundasınız. Dolayısıyla, yüzde 40 gibi bir sınırı tanımamak durumundasınız. Bu, çağdaş dünyada da böyledir. Yüzde 40, nereden gelmiştir bu tanım, ben yıllardır araştırmacıyım, bu konularda yazılar yazarım, yok böyle bir sınır yok. Yüzde 40 diye bir yasal sınır yok. 1981 yılının bize armağanıdır. Kenan Evren döneminin bir armağanıdır bu. O güne kadar gelir vergisinden tamamıyla bağışık olan engelliler yeniden sınıflandırılarak, derecelendirilerek vergilendirildiler. Tabii bu, topluma, engellilere ilk defa vergi indirimi uygulanıyor gibi sunuldu. Hâlbuki hiç yoktu daha evvel. O dönemde yüzde 80, yüzde 60, yüzde 40 gibi bazı oranları -kim, niye koymuş, bilmiyoruz- koymuşlar, o gün bugündür yasal engellilik sınırı, sakatlık sınırı yüzde 40 olarak bilinegelmektedir.

BAŞKAN – Evet, Sayın İği...

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – Biraz daha izin vererseniz...

BAŞKAN – Biraz daha konuşursanız bu sefer yapmayı planladığımız toplantıyı yapmamıza gerek kal mayacak.

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – Doğru bir zemine otursun diye bunu anlatmak istiyorum. Bir konuyu alıyoruz, engellilik sorununu ele alıyoruz, engellilik sorununu ele alırken ne gibi durumlar karşımıza çıkacak bundan sonra, bunları da görmemiz ve algılamamız gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – O zaman bir iki dakika daha...

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – Rica edeyim biraz daha izin vererseniz...

Demin bir rekabet yaşadık burada. İlk defa engellilerle ilgili örgütü hangi parti yaptı ya da ilk defa engellilerle ilgili şeyler ne zaman oldu yaklaşımı, örneğin engelli ismi falan. Bu rekabete hiç gerek yok çünkü tamamıyla siyasi partiler de bu alanda mücadele veren örgütlerden bu esinlemeyi aldılar. 1991 yılında ilk defa -tarihimize, seçim tarihine de bakın- engellilerle ilgili programlar, bakanlıklar, milletvekili adaylıkları gösterilmeler vesaire 1991 yılı Ekimindeki seçimlerde olmuştur, ondan önce olmuştur.

Neden böyle olduğunu ifade edeyim. Çünkü ondan beş altı ay önce 400-500 kişilik bir büyük engelli kalabalığı ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisine bir çıkarma yapmış, grup salonlarında konuşmalar yapmış ve ilk defa engellilerle ilgili bir yasa taslağını siyasi parti yöneticilerine vermiştir. İşte o gün siyasi partiler bu engelli kitlesinin arkasında ne büyük bir oy potansiyeli olduğunu ve bunun da ne büyük bir sorun olduğunu keşfetmeye başladılar ve işte ilk defa da sözler, vaatler, bakanlıklar, kotalar gündeme geldi.

“Engelliler” sözcüğü ilk defa 2000’li yılların başlarında tarafımızdan kullanıldı ve bizim konfederasyonumuzun adı da kuruluşundan bu yana Engelliler Konfederasyonudur. Demek oluyor ki bunlar, toplumda bu alanda varlık gösteren örgütlerden kaynaklanıyor.

Bir de şuraya izin verin. Sağlık meselesi...

BAŞKAN – Sayın İğli, son cümlelerinizi alalım lütfen.

ENGELLİLER KONFEDERASYONU BAŞKANI TURHAN İÇLİ – İfade ediyorum efendim.

Milletvekili arkadaşlarımız, bu sağlık sorununu, birdenbire, bir gecede engellilerin engelli sayılırken sayılmamaya başladıklarını ifade ettiler. Neye biz engelli diyoruz? Bu Sağlık Kurulu Raporları Yönetmeliği geçtiğimiz aylarda yeniden gündeme getirildi, yeniden yürürlüğe sokuldu.

Bu yönetmelikteki tanımlamalar, vücut fonksiyon kaybı oranı tanımlamaları, ondaki ekli cetveller bunlara dayanak oluşturan, tamamıyla yanıltır. Uluslararası ölçülere uygun değildir. Dünya Sağlık Örgütünün ölçülerine uygun değildir. Sorun buradan kaynaklanmaktadır. Bu yönetmelik, bize bağlı Türkiye Körler Federasyonu tarafından dava edilmiştir. Yürütmesi durdurulmuştur bu yönetmeliğin. Şu anda uygulama alanı yoktur bu yönetmeliğin.

Şimdilik bunları ifade etmekle yetiniyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın İğli.

Sayın Yusuf Çelebi, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı.

Buyurun Sayın Çelebi.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Saygıdeğer Bakanım, çok Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; ancak sözcüklerimle, hiçbir partiyle alakası olmadığını, kimseyi övmediğimi de, bunu algılamanızı diliyorum. Birtakım bilgileri de sunmadan da geçmeyeceğim.

Öncelikle Sayın Bakanın bir sivil toplum örgütü gibi davrandığını biz onu ilk başkanlığında gördük. Nerde gördük? Bu 5378 sayılı Yasa'nın sorun olduğu zaman dernekler yürüyüş yapmaya kalkarken bürokratlarına “Gidin, siz de yürüyün. Eğer haksız, bu hakkı beraber talep edin.” dedi. Biz bu nedenle Sayın Bakanı, kendi ekibiyle beraber kendilerini kutluyoruz.

2005 tarihinde de bir devrim niteliğinde saydığınız, o zaman grubu Mecliste bulunan -Sayın Başbakanın dirayetiyle beraber geçtiği için- o katkı yapan tüm siyasi partileri kutlarken şu noktaya gelmek istiyorum: Amacımız aslında burada birilerini ön plana koyup birilerini geri plana koymak değildir.

Ben 1982'de işe girerken rahmetli babamın benden haberi yoktu. Babam belki yöresel anlamda da kendini ifade edemeyecek kadar da iletişim sıkıntısı yaşayan biriydi. “Mehmet Efendi acaba torpili nereden buldu, oğlunu işe koydu.” dediler.

Biz Sayın Bakanımızla sürekli bu konuyu tartışıyor ve konuşuyorduk. Kendisi dönemindeki kadın kollarındayken, başka yerlerdeyken biz görüşüyorduk. “Bizi artık bireysellikten çıkarın, bizim diğer bireylerle farkımızın olmadığını bize hissettirin, biz artık bu şeyleri istemiyoruz.” demiştik.

Bir merkezî sınavın olması, artık 7 binlerden, 8 binlerden bahsetmesi gerçekten ülke için, engelliler için önemli. Ha, kotalar dolduruluyor mu, eksiklikler var mı? Sayın Bakanım ile ayaküzeri o sohbeti ediyorduk. Daha önce de bürokratlarla görüşüyorduk. Sağlık Bakanlığının 2 bin kadrosunun boşluğunu da... Hatta Değerli Genel Müdür, Müsteşar da bu konuyu iyi bilir çünkü müsteşarın birisi de doktor. Ben Sayın Ünüvar'ı da müsteşarlığından tanıyorum.

O zaman şöyle bir sıkıntı vardı: Sağlık Bakanlığının özürülülerle alakalı önce sağlık meslek lisesi bireyleri sınava alırken bireylerin engelli olmaması yönetmeliğinde var. Bu nedenle bu kadroların doldurulmadığını... Sayın Bakanım kendi bürokratlarına talimat verdi. Bu benim de ricamdı. Lise dengi anlamında düşünün artık eğer bunu doldurmuyorsanız. Bu noktayı burada bırakayım ve gündemin aslına dönmek istiyorum değerli arkadaşlar.

Şimdi, burada, tüm siyasi partilere şöyle seslenmek istiyorum: Kimsenin kimsenin önünde olmadığını biz özürülüler anlamında herkesin bilmesini isterim. Kim bize hizmet getirirse biz orada olmak zorundayız. Yani burada kim getirirse. İsterse Yunanistan'dan hizmet gelsin, eğer biz orada rahat yürüyorsa orada olmak zorundayız çünkü biz... Biraz önce cezaevlerinden bahsettiniz. Cezaevlerinde mahkûmlar cezasını beklesin infaz memurları başında bekler. Bu sorun, bugünün sorunu değil aslında. Siz sağlıklı bireyler olarak cumhuriyet tarihinden bugüne kadar bize borçlusunuz. Cumhuriyet tarihinden bugüne kadar bize borçlusunuz. Sayın İçli de ifade etti, 1990'larda belli yürüyüşler, 2000'lerden sonra gelen haklar aslında istesiniz de bizi durduramazsınız. Çünkü, cumhuriyetten bugüne kadar bir şeyler yapılmamış, bugünün sorunu değil aslında, bunu böyle algılamak lazım. Bu nedenle, şu çok önemli, 5378 sayılı Yasa süresini doldururken şunun arkasına kimse sığınmamalı: Şu anda Mecliste grubu bulunmayan partilerin dahi belediye başkanları vardır. Hangi siyasi parti önce kendi belediye başkanını tek tek aradı? Biz -gelecek seçimde eğer adayımız olacaksanız- engellilerin erişilebilir olduğunu görmeliyiz. Sizin kanaat notunuz bu şekilde ifade edilir. 4 grubun şu anda Mecliste olduğunu biliyorum. Hakikaten hangisi aradı, bilmiyorum. İleride biz bunları göreceğiz. Aslında, yarış burada başlamalı yani öbürü dağıtmış, öbürü yapmış, bu çok önemli değil. Bu nedenle, Sayın Bakanın da ifade ettiği gibi, gelecek süre, altı ay sonra, ciddi bir süreyle önümüze gelmekte. Bunu Mecliste grubu bulunan tüm siyasi partilere sesleniyorum: Engellilerin sorunu evrensel bir sorundur, bütün toplumların sorunudur, herkes sahip çıkmak zorunda gücü yeten yetene.

Sayın Bakanımıza biraz önce, sanıyorum CHP milletvekilimiz olması gerekir, dedi ki: “Bakanların bayan olması...” Ben, Sayın Bakanımızın artık anne olması mı dersiniz, bayan olması mı dersiniz, abla olması mı dersiniz...

BAŞKAN – “Bayan” demiyoruz biliyorsunuz “kadın” diyoruz artık Sayın Çelebi.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – O “kadın” kelimesini ben körler okulunda okurken 1975'lerde -Sayın Başkanım, özür dilerim, cümleyi biraz uzattım- yanlışlıkla, iletişim nedeniyle başka bir cümlede kullanmıştım. Bir öğretmenim, iki ayaklarını havaya kaldırdı, elini de masaya vurdu “Yusuf, onlar hanımefendi.” dedi. Öyle deyince, ben bir hafta onu ezberlemeye çalıştım.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, siz bu kanuna katılıyor musunuz?

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Geleceğim, o kanuna katılım noktasına geliyorum. Bu kanunun bizim için önemli olduğuna ben eminim. Ancak, kanunda “engellilik” anlamında, belki on yıl sonra başka bir terim de arayacağız. Aslında bunu yapmışken Sayın Bakanımın başka bir ricada bulunmak istiyorum. Sayın Bakanım inşallah bunu da ilerde önerir. 1985’te -Sayın Sadık Şide olması lazım- Türkiye Sakatlar Konfederasyonu kuruluşu, devletin talebi üzerine kuruldu, böyle bir kurumun kurulması gerektiğini devlet talep etti. Ancak, bu kuruluşu kurarken doğmuş bir bebek olarak doğurdu, bütçesini koymadı. Konfederasyonlar, dernekler gibi makbuz gezdirerek makbuz kesemezler, o zaman devlet kanadında da gerek muhalefette gerek başka yerde özürli politikasını üretemezler. Böyle bir yasayı da getirmesini Sayın Bakanımızdan talep ediyoruz, bu alanın özürli için önemli olduğunu düşünüyor ve bu kanunun çıkmasıyla beraber destekliyoruz. Hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Yalnız Sayın Çelebi, size de yeni bir isim gerekebilir bu kanun çıkınca.

TÜRKİYE SAKATLAR KONFEDERASYONU BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ – Ben size bir cümle söyleyeyim. Ben yine uzatmayacağım. Bundan beş yıl önce -ağabeyimin bir yazlığı var- ağabeyimin yazlığına gitmişim. Kızım o zaman denize gitti, birisi demiş ki: “İrem’in babasının gözleri kör.” Öyle deyince İrem ağlaya ağlaya eve geliyor. Annesi balkonda izliyor, ya, kimse dövmedi, niye bu ağlıyor? Koştu, “Ben havuza gitmeyeceğim.” Niye? “Benim babamın kör olduğunu söylediler.” Efendim, şimdi, bizim için artık elbette engellilik...

Sayın Bakan şunu söyledi: Bize kibarlık lütfu olmadığını, zihinlerde değişikliğe neden olma sebebiyle bunu yaptığını söyledi ama ilerde belki başka bir şey de ihtiyaç duyulur ancak bu hakların böyle düzenlenmesini diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çelebi.

Şimdi, son olarak Sayın Nedim Kılıç, Fiziksel Engelliler Federasyonu Genel Başkanı.

FİZİKSEL ENGELLİLER FEDERASYONU GENEL BAŞKANI NEDİM KILIÇ – Sayın Bakanım, Saygıdeğer Başkanım, bütün Komisyon üyeleri; böyle bir güzel günde bizleri aranızda aldığınız için hepinize çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Estağfurullah.

FİZİKSEL ENGELLİLER FEDERASYONU NEDİM KILIÇ – İlk kez böyle bir şey yaşıyoruz. Hem heyecanlıyım...

BAŞKAN – Siz geldiğiniz için biz teşekkür ediyoruz.

FİZİKSEL ENGELLİLER FEDERASYONU NEDİM KILIÇ – Bizler, her zaman sizler çağırdıkça varız; yeter ki, bizlerin sorunu ortaya yatırıldıkça, bizlerin önünden engel de kalktıkça her zaman varım.

Ben öncelikle şu konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum bir kardeşiniz olarak diyeyim: Bizlerin, sivil toplum örgütü veya bir engelli kardeşleriniz olarak siyaset üstü insanlar olduğumuzu herkesin bilmesi gerek. Ben, her gittiğim sivil toplum örgütünün toplantılarında ve yetkililerime şunu diyorum: “Allah’ını seven bizi kullanmasın.” Biz insanız. Sonuçta, hep birlikte, beraber yaşayan, sizlerin arasında olan, kiminizin kardeşi, kiminizin yeğeni, kiminizin babası, kiminizin annesi olan bir engelliyiz ama Yaradan’ın vermiş olduğu kaderi paylaşan bir toplumuz, ama öyle ama böyle. “Her insanda bir potansiyel olduğunu kimse unutmamalı.” diyoruz. Biz şunu söylüyoruz toplumumuza, yetkililerimize, büyüklerimize, devletimize: “Bize balığı yedirmeyin, balığı tutturun.” Biz yıllar önce de aynı... Biraz önce sayın federasyon başkanlarımız çok güzel şeylere değindi, ben o konuya fazla değinmeyeceğim, kısa keseceğim. Yıllardır biz bu kaderi paylaştık, yıllardır da geldik, hiçbir zaman... Bir toplantıda sayın valim buyurdu ki... Sivil toplum örgütü olarak yanlış olmasın, ben kendi nefsimle konuşuyorum, değerli komisyondaki dostlarımız ve federasyon başkanlarımız bu konuda beni mağzur görsün, bizlerin de yanlış yaptığını biliyoruz biz sivil toplum örgütü olarak. Bir: Niçin? Bizler hiçbir zaman devletimize, ileri gelen bürokrasimize, ileri gelen valimize, kaymakamımıza, belediye başkanımıza “Bizim önümüzden engeli kaldıran.” diye gitmemişler. Ne diye gitmişler? “Ya, biz engellilere ne olur bir yemek verin. Ya biz engellileri ne olur bir pikniğe götürün, ne olur bir gezi düzenleyin.” Bizde de burada çok hata var yani biz bir sivil toplum örgütü olarak, bunları da gözümüzün önüne almamız gerek ki bizlerin de bunu toplumda paylaşmamızın gerek olduğunu hissediyorum ama ben hep şu konudan yanayım: Ne olur gelin, bizlere bu 2022’de maaş konusunu... Bizlere bakım ücretinin gerçek ihtiyaç sahibi olanlara verilmesini istiyorum çünkü bu ülke bizim ülkemiz, bu devlet bizim devletimiz. Allah herkese uzun ömür versin, emeği geçenlerden Allah bin kere razı olsun, kim olursa olsun, bizim elimizden tutuldu. Ama, ben şunu diyorum bir engelli kardeşiniz olarak, bir ortopedik engelli olarak: Bana Sayın Bakanım para verirse, benim ailem beni çalıştırmak istemiyor, beni toplumun içine itmek istemiyor. Ne diyor? Ya kaymakamıma, ya belediye başkanına, ya valiye giderek bize para alma peşine gidiyorlar. Bizim ailelerimizde de yanlış çok. Bununla ilgili de bizim sıkıntımız var.

Şu anda, Türkiye'nin çok yerinden engelli arkadaşlarımız federasyonlarımızı da, demeklerimizi de arıyorlar "Benim maaşım kesildi." Hak ettin. Niçin? Yanlış alıyordun sen o parayı. Ben devlet dairesinde çalışıyorum. Devlet şimdiye kadar hiç "Necisin?" dememiş idi. Hem engelli maaşı almışsın hem devlet dairesinde çalıştığın için maaş ödenmiş, şimdi devletten bir yazı gelmiş, hop hop hopluyor. Bunlar yanlıştır aslında. Niçin? Biz bunun bilincine varmalıyız, sivil toplum örgütü olarak da engelli camiamızı, ailelerimizi uyarmamız gerek. Nerede ne alacağını, nerede ne edeceğini bilmemiz gerek.

BAŞKAN – Peki, Sayın Kılıç, kanuna gelirsek...

FİZİKSEL ENGELLİLER FEDERASYONU NEDİM KILIÇ – Özür diliyorum, son kelimemi söyleyeceğim, kısa bir...

BAŞKAN – Öyle mi? Buyurun.

FİZİKSEL ENGELLİLER FEDERASYONU NEDİM KILIÇ – Sayın Bakanım, şunu arzu ediyorum, siz değerli Komisyondan da: Engellinin hiçbir zaman Türkiye'de bir envanteri yoktur. Ne olur, geliniz -ben bunu yıllar önce hükümetlerimizdeki yetkililere de ilettim, sosyal hizmetler il müdürlüklerine de, valimize de, kaymakamlarımıza da- engelli kardeşlerimiz için bir pilot bölge ilan edilsin, engellinin bir envanteri çıkartılsın. Engelli kimdir? Kime engelli denir? Nedim hangi bastonu kullanıyor, öbürü hangi tekerlekli sandalyeyi kullanıyor? Kaç yılda bir alacak? Bunların bir envanteri çıkar da bir kart sistemi uygulanırsa, Nedim'in devletine gidip ne zaman baston alacağını, nerede, ne zaman akülü araba alacağını da bilmesini istiyorum çünkü bizim yanlışımız da çok.

Milletvekilimi yakalamışım, araba almışım; valimi yakalıyorum, araba alıyorum, götürüp eve iletiyorum. İnanır mısınız, engelli olmayan bir ailemiz telefon açıyor "Ya, Başkanım, ne olur, Allah aşkına şunu bir durdurun." "Niye?" "Ya, belediye vermiş, gitmiş, almış; kaymakam vermiş, gitmiş, almış. İçeriye doldurdu sandalyelerle." diyor. Dedim ki: "O da Allah'la onun bileceği iş." Çünkü bizim toplum olarak burada yanlışlarımızın da çok olduğunu görüyorum, sivil toplum örgütleri olarak, engelli camiası olarak. Burada, benim sizden tek ricam, büyüklerimden, Sayın Bakanım: Ne olursunuz, varışlardaki insanlarımıza, Anadolu'daki insanlarımıza böyle bir sivil toplumla birlikte, sizlerle birlikte, bütün ileri gelen valilerimizle birlikte seminerler verilsin. Engelli nerede, neyi alacağını, engellinin nasıl ulaşacağını, engelli hangi kaymakamdan ne belgesi alacağını... Belediyelerimiz yasa çıkartıyor. Nedir? Engelliye su indirimi. İnanır mısınız, toplum içinde bize ne diyorlar? "Ya, engelli değil misiniz, her şeyden faydalaniyorsunuz." Aslında faydalanmıyoruz, bizi bazıları kullanıyor sözüm buradan uzak. Adam "su indirimi" demiş, 10 lirayı 50 liraya çıkartmış. Bunlar bizim için üzücü oluyor, toplumda biz kınılıyoruz.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. Allah'a emanet olun. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sağ olun. Sayın Kılıç, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri tamamladık. Gerek milletvekillerimiz gerek değerli konfederasyon ve federasyon başkan arkadaşlarımız değişik fikirleri ifade etti. Şimdi, görüş, katkı ve eleştirileri cevaplamak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, milletvekili arkadaşlarımızın hepsine katkılarından, verdikleri destekten ve yönlendirmelerinden dolayı çok teşekkür ediyorum.

Şunu belirtmek istiyorum: Uzun yıllardır alandayım, sivil toplumun ve muhalefetin gücüne inanıyorum, demokratik derinliğin buradan geçtiğine inanıyorum ve sivil toplumla ortak çalışmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum, bunu da mümkün olduğu kadar içselleştirmeye çalışıyorum. Ama, gördüğüm bir şey var: Ne zaman ben engelli kardeşlerimizden oluşan bir sivil toplum örgütüyle bir araya gelsem, onların öğreticiliği, onların öğretmenliği, onların bakış açısıyla hep öğrenci durumunda oluyorum ve sürekli kendimi yetiştirmeye çalışıyorum. İşte, biraz önce de yine iki konfederasyon, üç başkanımızı dinledik. Burada, onlarla beraber engelliler için, engellilerle beraber bu süreci yönetmemiz gerektiğine inanıyorum çünkü hepimizin empati gücünü geliştirmesi gerektiğine inanıyorum. Yusuf Bey'in söylediği gibi, Turan Bey'le bir ara istihdamla ilgili kadroyu beğenmediklerinde Bakanlık binamızın yanına geldiler "Sadaka değil, iş istiyoruz." diye. Ben de aşağıya indim, mikrofonu elime aldım, "Evet, biz de sadaka değil, iş vermek istiyoruz." dedim. Doğru talepleri doğru bir şekilde örgütlenmelerini de çok önemsiyorum çünkü siyasi derinlik, demokratik derinlik de örgütlü hareketten geçiyor. Eğer bugün birçok haklar ilerlediyse taban hareketiyle oluşuyor. O bakımdan da onları kutluyorum, örgütlenmeleri konusunda da elimden geldiği ölçüde yardımcı olmaya da çalışıyorum. Bu, yumurta tavuk hesabı birbirini besleyen bir şey, onlar ne kadar örgütlenirse bizim kendimize o kadar çekidüzen vereceğimize inanıyorum.

Ayrıca, muhalefetten gelen fikirlerin de hepsini can kulağıyla dinliyorum çünkü iktidar her yönetimde vardır ama demokratik yönetimlerde her zaman muhalefet olmalıdır, bizim için de çok önemlidir. Buradan gelen fikirler de... Şimdi, biz kendimizi “Siz şunu diyorsunuz, biz bunu diyoruz.” dediğimiz noktadan daha çok bir algı, bir olgu sorununa... Eğer böyle bir algı varsa da bu da bir sorun, bunu da düzeltmemiz gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, burada, özellikle tekerlekli sandalyeyle ilgili toplumda farklı bir algı varsa biz bunu Bakanlık olarak kesinlikle yapmıyoruz. Yerel yönetimler ve sosyal yardımlar üzerinden giden sistemde de, sosyal yardımlar sisteminde, buradan, özellikle vakıflar üzerinden ve mütevellî heyetler üzerinden yapılıyor, 6 atanmış, 6 seçilmiş birim üzerinden yapılıyor. Yani, orada muhtarı da var muhalefetten, sivil toplum örgütleri de var, muhalefetten de arkadaşlar var, onların toplumun bütün kesimlerini kuşatacak kararlar vermesi konusunda bir yapı oluşturulmuş. Buna rağmen, eğer farklı bir karar çıkıyor ve farklı bir algı çıkıyorsa bunun da Bakanlık olarak takipçisi oluruz ve gerekli şeyi yaparız çünkü engelliler üzerinden, insani ve vicdani olan bir şey üzerinden siyaset yapmanın da doğru olmadığını düşünüyorum. Bunun hepimizin ortak kararı olduğunu düşünüyorum.

Bir de bilgi kimden gelirse gelsin, doğru bilgiyse almamız gerektiğine inanıyorum. Bu bakımdan da sizlerden gelen bütün bilgileri değerlendireceğiz. Genel bir girişten sonra da birkaç notumuz var, onları da Komisyonla paylaşmak istiyoruz.

Sayın başkan vekilinin koruyucu sistemle ilgili çok doğru bir talebi vardı. Genelde, biz sorunlar oluştuğundan sonra, testi kırıldıktan sonra, engellilik oluştuğundan sonra aynen bütün alanlarda olduğu gibi sonuçla uğraşıyoruz. Aslında, başa dönüp koruyucu ve önleyici tedbirleri hayata geçirip sonucu kontrol eden modern ve çağdaş bir yönetim anlayışını daha da güçlendirmemiz gerekiyor. Bu, bizim bütün alanlarımızda böyle, tek engellilik için değil. Mesela, biz şiddetle mücadele ediyoruz, aslında o da bir sonuç. Geriye dönüp onun da kontrol edilmesi için neler yapılması gerektiğine bakmak gerekiyor ama bu konuda çok hayırlı ve olumlu gelişmeler var, özellikle Sağlık Bakanlığının koruyucu ve önleyici hizmetleriyle ilgili erken tanı yeni doğan sisteminde çok daha güçlü bir yapıya dönüştürülmüş durumda. Gazi Bey'i -Müsteşar Yardımcısı, Sağlık Bakanlığından- özellikle sistemin içine aldık ki bu işleri bu bakış açısıyla düzeltelim ve hızlandıralım diye. Sizin çok iyi bildiğiniz, mesela, işitme engellilerle ilgili ilk 2 yaşında eğer erken tanıyla çocuğun işitme engelli olduğu tespit edilirse küçücük bir alet ve küçük bir operasyonla bütün hayatı kurtuluyor ve şu anda yüzde 70'leri yakalamış durumdayız, bunu hızlı bir şekilde yüzde 100'e çıkarmak durumundayız. Ondan sonra, iki yıl geçirdiğiniz zaman ne yaparsanız yapın boş. Bir insanın, bir hayatın kurtulması erken tanıda iki yıllık küçücük bir kontrolle mümkün. O yüzden, bunlar çok çok önemli. Biz de Sağlık Bakanlığıyla çok yoğun bir şekilde çalışıyoruz ve size de bu konuda tamamen hak veriyoruz.

Sayın Öz'ün söylemiş olduğu yüzde 40 tanımlamasına... Aslında, geçmiş bilen Turan Bey'in yorumlamasıyla “Hiç yokken yüzde 40'ı nereden geldi?” Kendilerinin bile nereden geldiğini bilmedikleri bir sistemden bahsediyoruz. Şimdi, biz Sağlık Bakanlığıyla da bunu yeniden yapılandırıyoruz. Sağlık Bakanlığı sisteminde hem otomasyona geçip hem engelli sistemi ile ilgili, neler yapılması gerektiğiyle ilgili çalışmayı tamamlamaya çalışıyoruz ve burada, özellikle önümüzdeki hafta bizim Sayın Bakanla yapacağımız toplantıyla engelli rapor sistemi, engellilikle ilgili Dünya Sağlık Örgütü'nün ölçütlerine göre bizim kendi ölçütlerimizi yeniden tanımlamak istiyoruz ve aslında yüzde 40 istihdamla, raporla ilgili olan bir şeyi... Mesela, engellilik, ulaşılabilirlikte yüzde 10'da dahi olsa onun ulaşılabilirlik, erişilebilirlik imkânını sağlamak durumundasınız. Aslında Turan Bey çok doğru bir şey söyledi, kapsam genişledi, hükümlülük ve sorumluluk da arttı, aslında tek tanım değişmedi. Bu bakımdan da biz, kendimizi sürekli bu tanıma göre de yeniden yapılandırmamız gerektiğini görüyoruz.

Ayrıca kurum bakımında kalanlar, evde bakım ve 2022... Yine Sayın Öz'ün söylediği bir durum vardı. Aslında Sayın Başkan, fiziksel özürülü arkadaşımız buna kendi içinde de cevap vermiş oldu. Şimdi, orada 2022 ile eğer kurumsal bakım alıyorsa... Şimdi sorumuz şu: Sistemi, biz TÜBİTAK'la beraber kim, ne alıyor birleştiriyoruz, birleştirdiğimiz zaman mükerrerlikler var. Şimdi, adaletli olmalıyız. Bir soruna, eğer biz, adaletli, uygun bir şekilde tanımlama yapıp uygun yardımı yapmaz, kendi içinde aynı sorunu farklı şekilde mali destek verilecek bir sisteme devam edersek bu çok adil değil. O yüzden, birileri yalnız 2022 alırken, birileri hem evde bakım hem 2022 aldığı anda, birileri üçünü birden alıyor. Şimdi, bu devam edilemez bir sistem. Önce adaletli olup bunu anlatmamız gerekiyor. 2022 alırken kurum bakımına geçtiğinde, 2022 de devam etsin istiyor. Biz diyoruz ki: 2022, engellinin yanındaki gidip alıyor ve belki engelliye hiçbir faydası olmadan devam ediyor. Onun yerine biz, engellinin kendine yardım olarak, o dediği ihtiyaçlarını giderecek, kendine harçlık verecek bir sistemi hayata geçirmek istiyoruz ama bizim esas, bütüncül bakışta, TÜBİTAK'la beraber yaptığımız çalışmada, evde bakım, 2022, bütün engellilerle ilgili bütün ödeme planlarını tek çatı altında birleştirip network bilgi ve teknolojik altyapısı olduğunda, eğer bir kişi 400, birisi de 1.700-2 alıyorsa bu da kendi arkadaşları tarafından gördüğünüz gibi

eleştiriliyor. Bizim burada da mükemmeliyeti önleyecek, adil, hesap verebilir ve şeffaf bir sistemi hayata geçirmemiz gerekiyor. İnşallah, bunun içinde bu çalışmalar tamamlandığı zaman, bu oluşmuş olacak.

Sayın Özel'in, Manisa Milletvekilimizin söylediği umut evleriyle ilgili çok doğru bir şeyi var "Acaba nasıl denetleniyor?" diye. Bu, tabii bizim için çok önemli. Neden bunu yaptık? Aslında bunu yapmamızdaki neden şu: O çocuklara veya baktığımız hiç kimseye sorumluluk vermiyoruz. Yaşamda sorumluluk baştan başlıyor yani çocuğun mutfakta gidip annesine küçücük yardımı, düğmeyi kapatması, televizyonu açıp kapması, gidip bakkaldan ekmek alıp gelmesi bir sorumluluk. Bizim kurumlarımızda çocukların hiçbir sorumluluğu yok, 18 yaşından sonra hayatla baş etmek zorunda kaldığı zaman sudan çıkmış balığa dönüşüyor. Bu çocukları hayata hazırlamamız için hayatın içinde sorumluluk vermek istiyoruz. O yüzden, bunu yaparken de tabii denetim sistemi çok önemli. Denetim sisteminde de 6 eve 1 koordinatör veriyoruz ve 1 vali yardımcısı başkanlığında bunun tamamen takip sistemini oluşturuyoruz; üniversite mezunu ve sosyal çalışmacı olmak zorunda. Biz de Bakanlık olarak kendi denetim sistemimizi sürekli, her ilde, bunun üzerinden götürüyoruz. Tabii, her iş öyle yani riskleriyle beraber yönetiyorsunuz, bu sistem devam ettiği sürece de kurumdan çıkmış çocuklarla ilgili bu algıları da düzeltmemiz çok zor ama şimdi, hayatın içinde olduğu zaman komşunun algısı değişiyor, hayatın içinde olduğu zaman okuldaki arkadaşının algısı değişiyor, hayatın içinde olunca o kendi algısı değişiyor. Bana diyor ki: "Bakanım adresim var. Bana adresimi sordukları zaman, kurumun adını yazdığında elim titriyordu, şimdi sokağımı, mahallemi yazıyorum. Bu bana ait bir şey." Dolayısıyla, bunun riskini yönetmek zorundayız. O yüzden, sizin de eğer bildiğiniz böyle "Şurada da şu oluyor." dediğiniz bir şey de varsa bunun da her türlü takibini yaparız. Bunun önemli olduğunu düşünüyoruz.

Sınav sistemiyle ilgili o kadar emin bir şekilde size söylüyorum, o kadar vicdanen söylüyorum ki bunun da çok doğru olduğuna inanıyorum. ÖSYM'yle yapıyoruz, şu anda benim en yakınım, kardeşim dahi olsa benim yapabileceğim hiçbir şey yok bu sistemde, bunu da her yerde büyük bir mutluluk ve onurla söylüyorum, böyle olması gerekiyor. Öbürü de noterle, noter huzurunda yapılıyor ve noterin başkanlığında kura çekiliyor. Burada yapacak başka hiçbir şey yok. Biz, engelliler üzerinde bir istismara müsaade edemeyiz, adaletli olmak durumundayız.

Ayrıca -2022'ye cevap verdim- Hacettepe, Ankara ve İzzet Baysal Üniversitesi hocalarıyla yaptığımız engelli istihdamı analizi çalışması bitmek üzere. Bilimsel veriler ışığında engelli istihdamı politikamızı oluşturmaya çalışıyoruz. Sağlık Bakanlığı ile bakım turizmi, sağlık turizmi, palyatif bakım... Bu palyatif bakım o kadar önemli ki yoğun bakımdan çıkartılıyor "Artık yapacak bir şey yok." diye ama bizim de kurumsal manada onun altından kalkacak gücümüz yok; yeterince hemşire, yeterince sağlık elemanı ile o süreci takip etmemiz gerekiyor. Bu palyatif bakımda bizim, iki bakanlığın çok daha güçlü çalışması lazım. Bu, zayıf olduğumuz taraflardan bir tanesi, bunu da şu anda güçlendirmek için çalışıyoruz.

Cezaeviyle ilgili Sayın Demir'in söylediği... Altı ay önce, Adalet Bakanlığıyla cezaevlerinde erişilebilirlikle ilgili çalışma başlattık, tespitleri yaptık, Ankara'daki pilot çalışmayı başlattık. İsterseniz, devam ediyorsa bu çalışmayı, Ankara'dakine, siz de sürekli, aynı konu üzerinde çalışıyorsanız, bize o konudaki düşüncelerinizi söyleyebilirsiniz.

Ayrıca o İzmir'deki kişiyle alakalı da gelen şikâyet üzerine, ulaşılmış ve yöneticiler uyarılmış, bu konuda da onun yaşam standardının düzeltilmesiyle ilgili takip yapılmış durumda. İnşallah, bu konuda da eğer daha başka yapılacak bir şey varsa da bize söyleyin, biz bunun takibini de yapalım.

Candan Hanım'ın söylediği, aslında, istihdamla ilgili eğitim sistemi... Bunu bir çalışalım, sertifikasyon sistemiyle nasıl yapabiliriz, onu bir konuşalım yani açtığımız kadronun doldurulması üzerine nasıl bir çözüm bulabiliriz, bunu bir çalışalım.

Evet, mümkün olduğu kadar cevap vermeye çalıştım ama bizim esas bu sağlık raporu sistemi ve Sağlık Bakanlığı sistemiyle ilgili kısmı daha güçlendirmemiz gerekiyor. Ben, şahsım ve Bakanlığım adına duyduğunuz güvenden ve olumlu görüşlerinizden dolayı çok teşekkür ediyorum. Her şey gelip geçici aslında, vekillik de bakanlık da. Bütün makamların, hepsinin bittiği bir noktada geriye ne bıraktığınızla alakalı. Bu, hepimiz için geçerli diye düşünüyorum. Geriye olumlu görüşler ve düzgün işler bırakabilirsek, bu makamların hakkını vermek adına çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnşallah, hepimizin bu konuda iş birliği ve güç birliğiyle de bunu çok daha güçlü başarmamız gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, biz teşekkür ediyoruz.

Ola ki eksik kaldığını düşündüğünüz bir husus varsa -zaten tam tutanak tutuluyor- Sayın Bakanım, onları daha sonra Komisyonumuzu bilgilendireceğiniz zaman da dinleyebiliriz. Uygun bir zamanda, inşallah, belki bu çalışmalar da biraz daha olgunlaştıktan sonra geniş kapsamlı bir değerlendirme toplantısı yaptığımız zaman bu konuları tekrar gündeme getirmek mümkün.

Evet, şimdi maddelere geçilmesini oylayacağız.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE YER ALAN ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK İBARELERİN DEĞİŞTİRİLMESİ AMACIYLA BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Bu maddenin yayımı tarihinde;

1) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun;

- a) 74 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlanmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
 - b) Ek 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "sakatlananların" ibaresi "engelli hâle gelenlerin",
 - c) Ek 17 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "sakatlananların" ibaresi "engelli hâle gelenlerin",
- 2) 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun;

- a) 67 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "çürüklerin" ve "çürüklükleri" ibareleri sırasıyla "askerliğe elverişli olmayanların" ve "askerliğe elverişli olmama",
 - b) 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "çürüklükleri" ve "çürüklük" ibareleri sırasıyla "askerliğe elverişli olmadıkları" ve "askerliğe elverişli olmadığı",
 - c) Geçici 46 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",
- 3) 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun ek 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde yer alan "özürlülüğü" ibaresi "engelliliği",
- 4) 14/1/1943 tarihli ve 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlananların sakatlık", "sakatlananlar" ve "sakatları" ibareleri sırasıyla "engelli hâle gelenlerin engel", "engelli hâle gelenler" ve "engellileri",
- 5) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlığının" ibaresi "engelliliğinin",
- 6) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun;

- a) 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "özürlülerinden" ibaresi "engellerinden",
 - b) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) ve (B) bentlerinde yer alan "özürlülerinden" ibareleri "engellerinden",
- 7) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "sakatlananlara sakatlık" ibaresi "engelli hâle gelenlere engellilik", (c) bendinde yer alan "Sakatlık" ibaresi "Engellilik", ikinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen", beşinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen", altıncı fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", "
- 8) 9/6/1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engelli hâle gelme",
- 9) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen",
- 10) 16/12/1960 tarihli ve 168 sayılı Yabancı Memleketlerde Türk Asıllı ve Yabancı Uyruklu Öğretmenlere Sosyal Yardım Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",
- 11) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;
- a) 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (9) numaralı bentlerinde yer alan "sakatlık" ibareleri "engellilik"

b) 31 inci maddesinin başlığında yer alan "Sakatlık" ibaresi "Engellilik", birinci fıkrasında yer alan "sakat" ve "sakatlık" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "engellilik", ikinci fıkrasında yer alan "Sakatlık" ve "sakatlar" ibareleri sırasıyla "Engellilik" ve "engelliler", üçüncü fıkrasında yer alan "Sakatlık" ibaresi "Engellilik",

c) 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

ç) 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", (3) numaralı bendinde yer alan "özürlülerin" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engelli",

3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", (b) bendinde yer alan "sakatlıklar" ibaresi "engellilikler",

13) 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 12 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

14) 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun;

a) 36 ncı maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "özürlülüğü" ibaresi "engelliliği",

b) 74 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

c) 90 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlar" ibaresi "engelliler",

ç) 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlıkları" ibaresi "engellilikleri",

15) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "Sakatlık dereceleri" ibaresi "Engellilik oranı",

16) 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Özürlülerin" ve "özürlünün" ibareleri sırasıyla "Engellilerin" ve "engellinin",

17) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 53 üncü maddesinin başlığında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli", birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli", ikinci fıkrasında yer alan "Özürlüler", "özürlü" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engelliler", "engelli" ve "engel", üçüncü fıkrasında yer alan "Özürlü", "özürlülerin", "özürlülere" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engelli", "engellilerin", "engellilere" ve "engelli", dördüncü fıkrasında yer alan "Özürlülerin", "özürlü", "özürlülerin" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engellilerin", "engel", "engellilerin" ve "engelli",

b) 100 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlüler" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engelliler" ve "engel",

c) 101 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

ç) Ek 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

18) 14/7/1966 tarihli ve 772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "sakatları" ibaresi "engellileri",

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (D) bendinde yer alan "sakatlığı" ibaresi "engelliliği",

19) 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun;

a) 13 üncü maddesinin başlığında yer alan "Sakat" ibaresi "Engelli", birinci fıkrasında yer alan "sakat" ibaresi "engelli",

b) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan "engel bir hastalığa veya sakatlığa uğraması" ibaresi "engel bir hastalığa yakalanması veya engelli hâle gelmesi",

c) 50 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "sakat" ibareleri "engelli",

20) 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin",

21) 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun;

a) 73 üncü maddesinin başlığında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli", birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ve "özürlünün" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "engellinin",

b) 75 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",

22) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "özürlü" ve "özürlülerden" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "engellilerden", (b) bendinde yer alan "özürlülerden" ibaresi "engellilerden", (c) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli", ikinci fıkrasında yer alan "özürlü", "özürlülük" ve "Özürlülük" ibareleri sırasıyla "engelli", "engellilik" ve "Engellilik", üçüncü fıkrasında yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin" ve beşinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

- 23) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun;
- a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- b) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "sakatlananlara" ve "sakatlık" ibareleri sırasıyla "engelli hâle gelenlere" ve "engellilik",
- c) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Sakatlanarak" ibaresi "Engelli hâle gelerek", (b) bendinde yer alan "sakatlananların" ibaresi "engelli hâle gelenlerin" ve (d) bendinde yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- ç) 5 inci maddesinin başlığında yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme", birinci fıkrasında yer alan "sakatlanmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- d) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalanların" ibaresi "engelli hâle gelenlerin", beşinci fıkrasında yer alan "sakatlanmalardan" ibaresi "engelli hâle gelmelerden",
- e) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme",
- f) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibareleri "engellilik",
- 24) 23/4/1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakti Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalan" ibareleri "engelli hâle gelen",
- 25) 18/12/1981 tarihli ve 2566 sayılı Bazı Kamu Görevlerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibareleri "engelli hâle gelen",
- 26) 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanununun;
- a) 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlanarak" ibaresi "engelli hâle gelerek",
- b) Üçüncü bölüm başlığında yer alan "Sakatlık" ibaresi "Engellilik",
- c) 13 üncü maddesinin başlığında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", birinci fıkrasında yer alan "sakat kalanlara" ibaresi "engelli hâle gelenlere",
- ç) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan "sakatlık" ibareleri "engellilik",
- d) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- e) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlananlar" ve "sakatlık" ibareleri sırasıyla "engelli hâle gelenler" ve "engellilik",
- 27) 14/4/1982 tarihli ve 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 28) 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- 29) 11/1/1983 tarihli ve 2780 sayılı Uçuş, Dalış ve Atlayış Eğitimine Tabi Tutulacak Askeri Öğrenciler ile Aday Öğrenciler Hakkında Kanunun 2 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ve "sakatlık" ibareleri sırasıyla "engelli hâle gelmeleri" ve "engellilik", ikinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- 30) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan "sakatlığı" ve "özürlü durumları" ibareleri sırasıyla "engelliliği" ve "engeli",
- 31) 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun;
- a) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- b) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli", (d) bendinde yer alan "Özürlü", "özürlülük" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engelli", "engellilik" ve "engelli", (f) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan "özürleri" ibaresi "engellilikleri", aynı bendin (9) ve (15) numaralı alt bentlerinde yer alan "özürlü" ibareleri "engelli",
- c) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli", (h) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engel", (i) bendinde yer alan "özürlü" ve "özürlülerin" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "engellilerin", ikinci fıkrasında yer alan "Özürlülere" ibaresi "Engellilere", aynı fıkranın (a) bendinde yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin", (b) bendinde yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler", (c) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere", (d) bendinde yer alan "özürlülerin" ve "özürlülerce" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engellilerce", (e) bendinde yer alan "Özürlülerin" ibaresi "Engellilerin", (f) bendinde yer alan "Özürlülere" ve "özürlülerin" ibareleri sırasıyla "Engellilere" ve "engellilerin",
- ç) 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "özürleri" ibaresi "engellilikleri",
- d) 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

- e) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engellilikleri",
- f) 25 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- g) 26 ncı maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli",
- ğ) Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere", ikinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ve "Kurumun koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığınca", üçüncü fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere", dördüncü fıkrasında yer alan "özürlülerden" ibaresi "engellilerden", beşinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere", altıncı fıkrasında yer alan "özürlü" ve "özürlüye" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "engelliye",
- h) Ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülerine" ve "Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün müştereken hazırlayacakları" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca hazırlanacak",
- ı) Geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlüye" ibaresi "engelliye",
- 32) 16/6/1983 tarihli ve 2847 sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanunun mükerrer 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlığı" ibaresi "engelliliği",
- 33) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun;
- a) 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlara" ibaresi "engellilere",
- b) 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde yer alan "Özürlülerin" ibaresi "Engellilerin",
- c) 77 nci maddesinin başlığında yer alan "sakat" ibaresi "engelli", birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sakatlara" ibaresi "engellilere",
- 34) 25/10/1983 tarihli ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 28 inci maddesinin başlığında yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme", birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",
- 35) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sakat kalan" ibaresi "engelli hâle gelen",
- 36) 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan "sakat" ibaresi "engelli". (4) numaralı fıkrasının (s) bendinde yer alan "Özürlülerin" ibaresi "Engellilerin",
- 37) 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "Sakatların" ibaresi "Engellilerin",
- 38) 28/2/1985 tarihli ve 3160 sayılı Emniyet Teşkilatı Uçuş ve Dalış Hizmetleri Tazminat Kanununun;
- a) 10 uncu maddesinin başlığında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri", ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- b) 11 inci maddesinde yer alan "sakatlık" ve "sakatlanma" ibareleri sırasıyla "engellilik" ve "engelli hâle gelmeye",
- 39) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",
- 40) 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde yer alan "Özürlü", "özürlülerin" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engelli", "engellilerin" ve "engelli",
- 41) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun;
- a) 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "Özürlüler İdaresi Başkanlığı", "özürlülere", "Başkanlığın", "Başbakanlığa bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığı" ibareleri sırasıyla "Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü", "engellilere", "anılan Genel Müdürlüğün", "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca",
- b) 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Özürlülerin" ve "özürlülere" ibareleri sırasıyla "Engellilerin" ve "engellilere",
- c) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- 42) 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",
- 43) 10/11/1988 tarihli ve 3497 sayılı Kara Sınırlarının Korunması ve Güvenliği Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalmaları" ibaresi "engelli hâle gelmeleri",

44) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen", aynı fıkranın (h) bendinde yer alan "sakatlanarak" ibaresi "engelli hâle gelerek", (i) bendinde yer alan "sakatlananlardan" ibaresi "engelli hâle gelenlerden", (j) bendinde yer alan "sakatlandıkları" ibaresi "engelli hâle geldikleri", İkinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen",

45) 28/12/1993 tarihli ve 3960 sayılı Kalıtsal Hastalıklarla Mücadele Kanununun 1 inci maddesinde yer alan "özürlülüğe" ibareleri "engelliliğe",

46) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

47) 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlüleri" ibaresi "engellileri",

48) 23/7/1995 tarihli ve 4123 sayılı Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakat kalanlara" ve "sakatlık" ibareleri sırasıyla "engelli hâle gelenlere" ve "engellilik",

49) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakat kalanlara" ibaresi "engelli hâle gelenlere",

50) 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan "sakatların" ibaresi "engellilerin",

51) 24/2/2000 tarihli ve 4536 sayılı Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanunun 12 nci maddesinin başlığında yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme", birinci fıkrasında yer alan "sakat kalan" ibaresi "engelli hâle gelen", ikinci fıkrasında yer alan "sakatlanan" ibaresi "engelli hâle gelen",

52) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun;

a) 313 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "özü" ibaresi "engeli",

b) 340 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

c) 408 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlığı" ibaresi "engelliliği",

ç) 417 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan "özürleri" ibaresi "engelleri",

d) 674 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlıkları" ibaresi "engelliliği",

53) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

54) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinde yer alan "sakatlık derecesi" ibaresi "engellilik oranı", "sakatlığına" ibaresi "engelliliğine",

55) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun;

a) 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan "veya sakatlığa uğraması halinde" ibaresi "yakalanması veya engelli hâle gelmesi durumunda",

b) 30 uncu maddesinin başlığında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli", birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli", ikinci fıkrasında yer alan "sakatlananlara" ibaresi "engelli hâle gelenlere", dördüncü fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli", altıncı fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli", yedinci fıkrasında yer alan "özürlülerin", "özürlünün", "Özürlü" ve "özürlüyü" ibareleri sırasıyla "engellilerin", "engellinin", "Engelli" ve "engelliye",

c) 101 inci maddesinin başlığında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli", birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli",

56) 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "özü" ibaresi "engel",

b) 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",

57) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (41) numaralı bendinde yer alan "sakatlanmasına" ibaresi "engelli hâle gelmesine",

58) 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak" ibaresi "hastalığı, zihinsel veya bedensel engeli bulunmamak",

- 59) 25/5/2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 60) 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun;
- a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- b) 15 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "sakatlanan" ibareleri "engelli hâle gelen",
- 61) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun;
- a) 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",
- b) 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan "özürlülerle" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle" ve "engelli",
- c) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",
- ç) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülerle", "özürlü", "özürlülere" ve "Özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle", "engelli", "engellilere" ve "Engelli",
- 62) 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması Hakkında Kanunun;
- a) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanmalarda" ibaresi "engelli hâle gelme durumlarında",
- b) 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme",
- c) 9 uncu maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan "sakatlanma" ibareleri "engelli hâle gelme", altıncı fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- ç) 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlanma" ibaresi "engelli hâle gelme",
- 63) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;
- a) 122 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik",
- b) 278 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- 64) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlülerin" ibareleri "engellilerin",
- 65) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;
- a) 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- b) 105/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlık" ibareleri "engellilik",
- 66) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun;
- a) 6 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- b) 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",
- c) 65 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",
- 67) 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde yer alan "sakatlanmasına" ibaresi "engelli hâle gelmesine",
- 68) 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Evrensel Hizmet Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler",
- 69) 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun;
- a) Adında yer alan "Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması" ibaresi "Engelliler Hakkında",
- b) 1 inci maddesinde yer alan "özürlülüğün" ve "özürlülerin" ibareleri sırasıyla "engelliliğin" ve "engellilerin",
- c) 2 nci maddesinde yer alan "özürlüleri" ve "özürlülere" ibareleri sırasıyla "engellileri" ve "engellilere",
- ç) 3 üncü maddesinde yer alan "Özürlü", "Özürlülük", "özürlü", "özürlüler" "özürlülerin", "özürlülere", "özürlü", "özürlülüğün", "özürlüye" ve "özürlünün" ibareleri sırasıyla "Engelli", "Engellilik", "engelli", "engelliler", "engellilerin", "engellilere", "engelliliği", "engelliliğin", "engelliye" ve "engellinin",

d) 4 üncü maddesinde yer alan "özürlülerin", "özürlülüğün", "Özürlüler", "özürlülere", "Özürlülere" ve "Özürlüler İdaresi Başkanlığının" ibareleri sırasıyla "engellilerin", "engelliliğin", "Engelliler", "engellilere", "Engellilere" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının",

e) 5 inci maddesinde yer alan "Özürlülerle", "özürlülük", "Özürlülük" ve "Özürlüler İdaresi Başkanlığınca" ibareleri sırasıyla "Engellilerle", "engellilik", "Engellilik" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca",

f) 6 ncı maddesinde yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

g) 7 nci maddesinde yer alan "Özürlülere" ve "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden" ibareleri sırasıyla "Engellilere" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından",

ğ) 8 inci maddesinde yer alan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü" ibaresi "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı",

h) 10 uncu maddesinde yer alan "özürlülerin" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engelli",

ı) 11 inci maddesinde yer alan "özürlülüğe", "özürlülüğün" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engelliliğe", "engelliliğin" ve "engelliliğin",

i) 12 nci maddesinde yer alan "Özürlü", "Özürlüler İdaresi Başkanlığının" ve "özürlülerin" ibareleri sırasıyla "Engellilik", "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının" ve "engellilerin",

j) 13 üncü maddesinde yer alan "Özürlülerin", "Özürlüler İdaresi Başkanlığınca", "Özürlünün" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "Engellilerin", "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca", "Engellinin" ve "engelli",

k) 14 üncü maddesinde yer alan "özürlülerin", "özürlüyle", "Özürlülük" ve "Özürlüler İdaresi Başkanlığınca" ibareleri sırasıyla "engellilerin", "engelliliğiyle", "Engellilik" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca",

l) 15 inci maddesinde yer alan "özürlülerin", "Özürlü", "özürlü", "özürlülere", "Özürlüler", "Özürlüler İdaresi Başkanlığınca", "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca" ve "Özürlülerin" ibareleri sırasıyla "engellilerin", "Engelli", "engelli", "engellilere", "Engelliler", "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca", "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca" ve "Engellilerin",

m) 16 ncı maddesinde yer alan "Özürlülerin", "özürlü", "özürlülerin" ve "Özürlüler İdaresi Başkanlığınca" ibareleri sırasıyla "Engellilerin", "engelli", "engellilerin" ve "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca",

n) Geçici 2 nci maddesinde yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin",

o) Geçici 3 üncü maddesinde yer alan "özürlülerin" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilerin" ve "engelliler",

70) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun;

a) 14 üncü maddesinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

b) 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde yer alan "özürlülere" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "engelliler",

c) 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

ç) 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",

d) 77 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",

71) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun;

a) 85 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

b) 114 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

72) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 19 uncu maddesinin başlığında ve ikinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli",

73) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "özürlü uğratan" ibaresi "engelli hâle getiren",

b) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik",

c) 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik",

ç) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engellilik", dokuzuncu fıkrasında yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik", onuncu fıkrasında yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilik hâllerinin",

- d) 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özü" ibaresi "engelliliği", üçüncü fıkrasında yer alan "özürleri" ibaresi "engellilik hâleri",
- e) 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "hastalık veya özür" ibaresi "hastalığı veya engelliliği",
- f) Geçici 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "özürlü" ibareleri "engelli",
- g) Geçici 10 uncu maddesinin başlığında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik", birinci fıkrasında yer alan "özü" ibaresi "engelli", ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "sakatlığı" ibareleri "engelliliği",
- ğ) Geçici 37 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakat kalanlara" ibaresi "engelli hâle gelenlere",
- h) Geçici 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde yer alan "sakatlığı" ibaresi "engelliliği",
- 74) 14/12/2006 tarihli ve 5564 sayılı Kimyasal Silahların Geliştirilmesi, Üretimi, Stoklanması ve Kullanımının Yasaklanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "sakatlığa" ibaresi "engelliliğe",
- 75) 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlanması" ibaresi "engelli hâle gelmesi",
- 76) 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 77) 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında", "özür", "Özür", "özürlülük" ve "Özürlülük" ibareleri sırasıyla "Engelliler Hakkında", "engellilik", "Engellilik", "engellilik" ve "Engellilik",
- 78) 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- 79) 18/3/2010 tarihli ve 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanununun 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 80) 7/7/2010 tarihli ve 6004 sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 81) 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun;
- a) 172 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- b) 235 inci maddesinin başlığında yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin", birinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- c) 259 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- 82) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1507 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibareleri "engellilik",
- 83) 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun;
- a) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik", (ğ) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",
- b) 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendinde yer alan "özürlülük" ibaresi "engellilik",
- c) 32 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- ç) 37 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) bendinde yer alan "Özürlülerin" ibaresi "Engellilerin",
- 84) 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan "Özre uğratan" ibaresi "engelli hâle getiren",
- 85) 21/6/2012 tarihli ve 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanununun 6 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",
- 86) 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;
- a) 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "özürlü" ve "Özürlü" ibareleri sırasıyla "engelli" ve "Engelli",
- b) Ek 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",
- 87) 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12/B maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin",

88) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin (A) fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

89) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "vücut sakatlığı ile özürlü olmamaları" ibaresi "bedensel engel ile engelli olmamaları",

90) 30/5/1997 tarihli ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "özür" ibaresi "engellilik durumu",

b) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özür" ibaresi "engellilik durumu",

c) 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özür" ibaresi "engellilik durumu", ikinci fıkrasında yer alan "özürü" ibaresi "engelliliği",

ç) 20 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "özür" ibaresi "engellilik durumu",

91) 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 2 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "Özürlülerin" ve "özürlülere" ibareleri sırasıyla "Engellilerin" ve "engellilere", (g) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

a) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında (ç) bendinde yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

b) 10 uncu maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan "Özürlü" ibareleri "Engelli", aynı fıkranın (a) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere", (b) bendinde yer alan "Özürlülüğün" ve "özürlülerin" ibareleri sırasıyla "Engelliliğin" ve "engellilerin", (c) bendinde yer alan "Özürlülerin" ibaresi "Engellilerin", (ç) bendinde yer alan "Özürlülerle" ibaresi "Engellilerle", (d) bendinde yer alan "özürlülere" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "engelli", (g) bendinde yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin", (h) bendinde yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere",

ç) 22 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "özürlü" ibaresi "engelli",

d) Eki (I) sayılı cetvelin hizmet birimleri sütununun (4) numaralı sırasında yer alan "Özürlü" ibaresi "Engelli",

92) 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 2 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "özürlülerin" ibaresi "engellilerin",

b) 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Özürlü", "özürlü", "özür grupları" ve "özür niteliğine" ibareleri sırasıyla "Engelliler için", "engelli", "engel grupları" ve "engelinin niteliğine",

93) 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik",

94) 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 üncü maddesinin yedinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan "özürlülüğüne" ibareleri "engelliliğine" şeklinde değiştirilmiştir.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en uzun maddesini oylayacak, Komisyon tarihe geçiyor.

BAŞKAN – Ama önce bir görüşeceğiz Sayın Bakanım, belki konuşmak isteyen arkadaşlarımız vardır bu küçük madde üzerinde.

Sayın Özel, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, içeriğe herhangi bir itirazımız yok, bunu daha önce de ifade ettik. Yalnız, hepimizin de bildiği gibi farklı kanunlarda değişiklik içeren bir teklif tek madde olarak yasalaşamaz. Bu açıkça hem Parlamentonun temayüllerine hem İç Tüzük'e hem de Anayasa'ya aykırılık teşkil eder. Bu yüzden, bu konu usul yönünden Büyükşehir Belediyesi Kanunu geçerken de tartışıldı ve yasama uzmanlarının da katkısıyla Komisyondan bütünlük maddeleri olarak geçen tasarı daha sonra Kanunlar Kararların da yönlendirmesiyle maddelerine ayrıldı. İçeriğe bir itirazımız yok. Hem daha sonra olabilecek... Çünkü, bir

yandan da baktığınızda elbette bu kanunda, uzlaşıyla çıkan bir kanunda maddelerde önerge vermeyeceğiz veya üzerinde sadece geliştirici önergeler verip kısaca konuşabiliriz ama bunu bir usul olarak benimsersek bu, bütün kanunların tek bir madde hâlinde geçirilmesi, dolayısıyla, millî iradeye bir sınırlama getirilmesi noktasında tezahür edebilir. Bu usul tartışmasını genişletmeye de gerek yok çünkü İçişleri Komisyonu bunu çok uzun tartıştı ve en sonunda maddelerin ayrılması gerektiği kararına varıldı. Bunu tutanağa geçirmek istiyoruz. Eğer tek madde hâlinde geçerse sadece bu konuda hukuki itirazımıza bir şerh yazarız ama içeriğine hiçbir itirazımız yok. Her bir bendini ve sevgili uzmanımızın okuduğu her bir satırını destekliyoruz. Ama daha önce bu Parlamentoda tartışılıp usule, teamüllere ve yasama kurallarına aykırı bulunmuş bir meselenin bizim Komisyonumuzda bu hatanın yapılmaması gerektiğini de değerlendiriyoruz.

BAŞKAN – Evet, başka söz isteyen var mı? Yoksa, Sayın Bakana söz vereceğim.

Konuşmak ister misiniz Hocam?

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, biz burada 5 sayfa, 10 sayfa kaç maddeyi koyarsak koyalım sadece değişen şey bir kelime. Bir kelimeyi değiştiriyoruz. Onun için ben Sayın Özel’in söylediğine katılmıyorum burada.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Benim dediğim şey değil. Yani istediğiniz gibi yapın da Kanunlar Kararlar...

TÜRKAN DAĞOĞLU (Manisa) – Bir kelimeyi değiştiriyoruz, bütün yaptığımız şey o, kelime değişmesi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunun usule uygun olmadığını bilin. Maddeye oy isterseniz biz oy vereceğiz ama bu sıkıntılı bir durum ve zaten Meclise inerken ayrı ayrı maddelere ayrılacak. Bu konuda yasama uzmanlarından da katkı alalım isterseniz. Yani, ben o tartışmalar yapılırken oradaydım.

BAŞKAN – Sayın Demir, söz mü istediniz?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Başkan, çok zaman da almaz sanıyorum, maddeleri okunur, oylanır hızlıca...

BAŞKAN – İsterseniz ben Sayın Bakana bir söz vereyim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Şimdi, Başkanım, ben hukukçu değilim ama hukukçularla çalışıyoruz. Müsteşar Yardımcımız Adalet Bakanlığından özel olarak bu alanda gelmiş bir arkadaşımız.

BAŞKAN – İsterseniz, ona da söz verip açıklama alabiliriz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Ona da açıklama yaptırabiliriz ama biz kendimiz de bunun çok ciddi hukuki altyapısını oluşturduk. Böyle mi yapalım, tek tek mi yapalım, bunu tek tek maddelere mi ayıralım diye ama tek tanım üzerinden yapılan bir çalışma olduğu için bu şekilde... Daha önce yapılan örnekleri de çıkardık, mesela, çeşitli kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanunda yalnızca madde numarası, kanun numarası değiştiği için tek madde yapılmış. Meclisin Kanunlar Kararlarından da geçmiş ama şunu da yapabiliriz: Meclisin Kanunlar Kararlarından hukuki görüş de alabiliriz. Biz burada kendi hukukçularımızla... Hatice Hanım'ın ilave edeceği bir şey de varsa siz de kendiniz de anlatabilirsiniz.

BAŞKAN – Hatice Hanım, mikrofonunuzu açtım, buyurun lütfen.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI HATİCE KARA – Daha önce yapılmış değişik metotlarda bu tür çalışmalar vardı. Onların hepsini inceledik. Hatta şöyle bir çalışma bile gördük, o bize örnek olmayacaktı tabii ki de: Mesela, bir maddelik bir şey hazırlamışlar, 1980'li yıllara ait, şu an tarihini çok hatırlamıyorum. "Tüm mevzuatlardaki şu ibare şu şekilde değiştirilmiştir." diye bir maddelik bir şey de yapılmıştı. Ama 5328 sayılı bir Kanun var, onda da birçok kanunda... Hemen sayısını söyleyeyim, 8 kanunda değişiklik yapan bir kanun var, 5328. 31 Mart 2005 tarihinde kabul edilmiş, bununla da sadece bu kanunlardaki "1 Nisan 2005 ibaresi 1 Haziran 2005 olarak değiştirilmiştir." diye önümüzde de böyle bir örnek olunca sürecin de belki daha kısa süre olması açısından biz de bunu örnek alarak olmasında da çok bir mahzur görmeyerek taslağımızı bu şekilde hazırlayıp Başbakanlığa sevk etmiştik. Takdir yüce Meclisindir tabii ki.

Teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Başkanım, uygun görürseniz Kanunlar Kararlardan görüş isteyelim Meclisten. Onların vereceği kararlara da biz uyalım.

BAŞKAN – Ara mı verelim beş-on dakika?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Bu şekilde gönderelim, ayırıyorsa ayırsın, göndersinler Genel Kurula. Olmuyor mu?

BAŞKAN – Ama buradan çıkınca artık ona Kanunlar Kararların yapacağı bir şey kalmaz herhâlde.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Genel Kurul aşamasında olur Başkanım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bence bir beş dakika ara verip görüş alalım. Onlar öyle yollayıp... Çünkü onlara böyle yollarsak da bölcekler. Bu konuda hiçbir tereddüdümüz yok ama bu Komisyonun sizin Başkanlığınızda ilk yaptığı yasama çalışmasının da orada bölünmesi benim bile içime sinmez. Onun için yani...

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Özel, şöyle yapabiliriz: Esasta bir sorun olmadığı için oradan gelecek karara da hepimiz tamam diyoruz. Şu anda prensipte de, bunu buradan geçirip onlar bölüyorsa Genel Kurulda da tek tek görüşecek şekilde takibini yaparız.

BAŞKAN – Ama burada oylamamız gerekmiyor mu? Onun için bir önerge vermemiz lazım ama Sayın Bakanım.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Neden?

BAŞKAN – Bunların temel bir şey, 94 maddelik bir şey hâline gelmesi için bir önerge vermemiz lazım ama.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Hayır, ona şöyle diyelim: Bizim şu anda Komisyon olarak esasta bir sorun yok. Kanunlar Kararlardan gelecek karara da Komisyon olarak Biz ne diyorlarsa kabul ediyoruz.” şeklinde genel bir kanaat varsa...

BAŞKAN – Bir beş dakika ara verelim, görüşelim Kanunlar Kararlarla.

Kapanma Saati: 19.10

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.21

BAŞKAN : Necdet ÜNÜVAR (Adana)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, tekrar başlıyoruz değerli arkadaşlar.

Sayın Özel, Akif Bey Kanunlar Kararlardan bilgi aldı.

Akif Bey, buyurun.

KOMİSYON UZMANI AKİF KOCAOĞLU – Kanunlar Kararlar Başkanı Habip Kocaman Bey’le görüştüm. Kendisi dedi ki: “Aynı amaca yönelik, aynı kelimeleri değiştiren bir çerçeve madde olduğu için birden fazla kanunda değişiklik yapıyor olması kabul edilebilir bir durumdur. Bunun tek bir çerçeve maddede geçmesi uygundur.” kanaatini bizimle paylaştılar.

Arz ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaadeniz olur mu?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben de hem grup başkan vekillerimizle görüştüm hem de Habip Bey’le görüştüm telefonda. Şimdi, burada şöyle bir durum var: Bu kanuna özel olarak olsa bile Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz temel kanun mantığı... Neden temel kanun diye bir şey var? Bir sürü maddeler üzerinde çok görüşülmesin diye parçalı...

Bu arada Başkanımın, grup sözcümüzün buraya katıldığını ben fark etmedim, haddimi aşmış olmayayım, müsaadenizle.

Bu yüzden bu temel kanunun da ilerisinde bir örnek teşkil edebilir. Ama bu kanunu Kanunlar Kararlar da şu kayıtlı, yani Komisyon kayıtlarına –Sayın Uzmanımız da ifade etti- farklı farklı kanunlarda aynı ibareyi değiştirmeye yönelik olduğu için genel temayüllerin aksine ve üzerinde böyle bir mutabakat olduğu için bir sorun teşkil etmez diye bir esneme varsa biz bu kapsamda sadece değerlendirilmek ve ileriye örnek teşkil etmemek kaydıyla, bir temayül oluşturmaması kaydıyla buna evet diyebiliriz ama sadece benzer durumlarda tek maddelik kanun. Yarın, öbür gün, bundan yirmi yıl sonra aynen Sayın Bakanlık hukukçumuzun, Müsteşar Yardımcımızın getirdiği gibi birileri de getirip... Sadece bu örneğe özel ve kanunun hepimiz tarafından desteklendiği bir kanun olduğundan dolayı ileriye örnek teşkil etmemesi kaydını da tutanaklara geçirerek buna itiraz etmiyoruz.

Yalnız, tabii bu ara, hayırlı bir şeye vesile oldu. Giden başkanlar şöyle dediler: “Çalışmalar yapılırken Noterlik Kanunu’ndaki “âmâ” kelimesinin değiştirilmediğini görüyoruz.” Bunun gibi birkaç başkan dedi ki: “Âmâ kelimesi ve birkaç kelimedede atlama olmuş.” diye düşünüyorlar. Ben de kendilerine şey dedim, hemen bir çalışma yapıp Komisyon Başkanımıza verirsiniz, kanun Genel Kurulda görüşülürken... Bizim nasılsa niyetimiz öyleydi, yeni madde ihdası veya yeni fıkra ihdası mı olacak artık, yeni madde ihdas edemeyeceğiz çünkü 2 maddelik kanun yapıyoruz. Bu konuyu da başkanlar dile getirip öyle ayrıldılar, onu da Komisyonun bilgilerine arz ederim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Başkanım, bu konuda biz inceleme yaptık, âmâ ile ilgili, isterseniz Gazi Bey de o konuda müsaade ederseniz bir bilgi versin.

BAŞKAN – Tabii, estağfurullah.

Buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI GAZİ ALATAŞ – Sayın Başkanım, şimdi, özellikle “kör” “âmâ” ya da “sağır” gibi kelimelerin hukuki başka kullanımları da var. Mesela ben gözlüğümü çıkardığımda görme engelli oluyorum ama âmâ değilim. Hukuken âmânın karşılığında görme engelliye kullandığımızda sorunlar çıkıyordu. O yüzden, o kelimeleri öyle bıraktık. Karşılığında görme engelliliğinin tam görme engellilik gibi bir ifade çok da şık olmadığı için hukuken başka sorunlara sebep olmamak için o kelimeleri bıraktık.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: O arkadaşlar, -Sayın Özel, sizinle görüştükleri için ifade ediyorum- çalışmalarını getirsinler, biz Genel Kurul aşamasına kadar yine Sayın Bakanımızla, Bakanlık bürokratlarımızla görüşelim, konuşalım. Yani, yaptığımız değişiklik tabii ki çok önemli. Burada, hakikaten Sayın Bakanım, düşüncede bir değişikliği ifade babında şeyler söyledi ama yaptığımız değişiklikler öte yandan birtakım hakları ve hukuki düzenlemeleri de sakatlamamalı. Yani, böyle bir sıkıntıya da yol açmamalı. O

yüzden bence onları aceleyle getirmek yerine Genel Kurul aşamasına kadar o arkadaşlarımıza lütfen, bizim Komisyonumuzu temsilen ifade edin, bilgilerini bize getirsinler. Sayın Bakanımızla ve bürokratlarımızla da konuyu tartışalım, konuşalım. Gazi Bey'in de ifade ettiği şey son derece önemli. Yani, yeni hak kayıpları oluşmasın.

Evet, madde üzerinde Sayın Çelebi, görüştük.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Arkadaşlar söyledi zaten, fazla bir şey yok, o gerekçelerimizin dikkate alınmasını biz de diliyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 5378 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. "Mevcut belgelerin geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 5- Engelli bireylerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuatına göre almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden hâlen yararlanmakta oldukları hak ve menfaatlerin, sağlık kurulu raporu dışındaki diğer şartların muhafaza edilmesi ve ilgili mevzuatına göre bu hak ve menfaatlerin devamının mümkün olması kaydıyla, önceki raporların geçerlilik süresi içinde aynı şekilde uygulanmasına devam olunur. Ayrıca, engelli bireylerin ilgili mevzuatına uygun olarak daha önceden almış oldukları sağlık kurulu raporlarına istinaden engellilik durumlarının tespitine veya engellilikleri dolayısıyla kendilerine veya yakınlarına kolaylıklar ya da haklar teminine yönelik olarak bu maddenin yayımı tarihine kadar verilmiş olan özür, sakat, çürük veya zihinsel ya da bedensel engelleri niteleyen benzeri ibareleri içeren belge, kimlik, kart ve benzeri belgelerin, geçerli oldukları süreler dâhilinde yenilenmeleri gerekmez."

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz talebi var mı?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çelebi.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bir ilave yapmak adına değil. Orada yenilenme imkânı veriyor mu, vermiyor mu düzenleme? Tarihi ne kadar zorunlu bırakıyor, yani bir vatandaşımız örneğin, "Ben eskiden bu kimliğimdeki sıfatımı bu yeni yaklaşımla 'engelli' olarak değiştirmek istiyorum." dediğinde "Süresi bu tarihte doluyor." diye bir engel teşkil etmeyecekse sorun yok. Bu düzenlemeden ama ben tam öyle algılayamıyorum, onun için Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani süre mi konsun diyorsunuz siz?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Hayır.

TÜRKAN DAĞOĞLU (İstanbul) – İsteyen değiştirebilir.

BAŞKAN – "Geçerli oldukları süreler dâhilinde yenilenmeleri gerekmez." ifadesi var.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANI FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Önce bir "gerekmez" diyor, sizin dediğiniz manayı kuvvetlendirmek için zaten madde konuldu. "Gerekmez." diyor zaten, orada zorunluluk yok.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Başkanım, şu anda yeni bir rapor almak için illa eski raporumuzu değiştirmiş olması...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Hayır, ben yalnız rapor açısından bakmadım. Ben kimlik kartları falanla ilgili yeni bir düzenleme var ya, süresi var diye sıkıntı yaratmaması adına söylemişim.

BAŞKAN – Başka söz talebi var mı?

Başka söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – İtiraz yok herhâlde.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, tasarının tümüyle birlikte kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda kanun yapım tekniğine uygunluğun, kavram ve dil birliğinin sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesine göre Komisyon raporunun özel sözcüsü olarak Kütahya Milletvekili Vural Kavuncu'nun seçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı hayırlı, uğurlu olsun.

Sayın Bakanım, bir şey söylemek ister misiniz, yoksa yeterince konuşuldu mu?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANİ FATMA ŞAHİN (Gaziantep) – Ben çok teşekkür ediyorum. Bu bir başlangıç. İnşallah en kısa sürede de bu yapacağımız yasal çalışmada da Komisyonun desteğini bekliyoruz. O konuda da vereceğiniz destekle de çok daha güçlü bir yasanın da altyapısını oluşturacağız.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Muhalefet şerhi olacak mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, yazmayacağız.

BAŞKAN – Peki, tamam.

Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 19.31